



Verkiezingsprogramma

HOREN, ZIEN

DOORPAKKEN

LIJST 2



Beste lezer,

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van BurgerBelangen. Hierin schetsen we waar we als lokale partij in de periode 2026-2030 aan gaan werken.

We hebben de afgelopen jaren veel bereikt, geluisterd en gehoord. Veel gekeken en gezien. Dit programma is de weergave én doorvertaling van al die signalen.

We gaan eerst (hoofdstuk 1) in op waar BurgerBelangen voor staat (ons DNA), gevolgd door een (hoofdstuk 2) impressie van wat we de afgelopen jaren hebben bereikt. We kunnen alvast verklappen: we hebben het leeuwendeel van onze beloftes waargemaakt. De resterende punten nemen we mee naar de volgende periode.

In hoofdstuk 3 schetsen we langs tien hoofdlijnen waarvoor we voor de komende jaren de mouwen hebben opgestroopt. U heeft dan kennisgemaakt met onze hoofdlijnen. Bent u benieuwd hoe we dat concreet doen, lees dan verder in hoofdstuk 4, waar we nader op de hoofdlijnen.

Wij wensen u veel leesplezier en rekenen op uw stem op 18 maart 2026!

Hoofdstuk 1: Ons devies is en blijft: wij zijn er voor u!

De basis van BurgerBelangen is dat onze inwoners altijd centraal staan. Onze slogan “Wij zijn er voor u” was bij de oprichting actueel, en is dat nog steeds. Het vormt kern van het programma. Het zit in het DNA van ons als lokale partij. Wij luisteren naar onze inwoners, nemen hun zorgen serieus en leggen beslissingen eerlijk uit. We zijn geen verlengstuk van Den Haag, maar de stem van onze inwoners in alle negen dorpen.

In 2025 hebben we onze kernwaarden geformuleerd. Het gaat in de politiek immers niet alleen over de concrete doelen, maar vooral ook om de verbinding met onze inwoners én de manier waarop de politiek werkt. De afgelopen jaren hebben we in Den Haag gezien hoe politici elkaar de kast uitvechten of belerend de les lazen. Wij willen daar bij ‘weg blijven’ en kiezen altijd voor de samenwerking.

1

Onze kernwaarden

1. Inwoners centraal

Onze inwoners en hun leefomgeving staan altijd voorop. Wij werken niet vanuit een ideologie, maar vanuit wat onze inwoners nodig hebben.

2. Oog en oor voor iedereen

Wij zijn benaderbaar en luisteren breed: naar alle inwoners, met extra aandacht voor wie dat het hardst nodig heeft. Iedereen moet kunnen meedoen.

3. Lokaal geworteld

Wij staan voor onze lokale samenleving, met respect voor tradities, erfgoed en eigenheid. Landelijke of Europese regels vertalen wij naar wat lokaal haalbaar en gedragen is.

4. Positief en optimistisch

Wij geloven in samenwerking, eigen kracht en oplossingen. Met een positieve houding creëren we ruimte en kansen voor inwoners en initiatieven.

5. Betrouwbare en integere overheid

Wij staan voor duidelijke communicatie, gemaakte afspraken nakomen, openheid over belangen en zorgvuldige besluitvorming.

6. Slagvaardig en ruimte gevend

De overheid is er voor inwoners, niet andersom. Wij willen minder bureaucratie en meer ruimte voor inwoners, organisaties en ondernemers.

7. Open voor samenwerking

Wij zoeken altijd de dialoog en samenwerking met andere partijen. Met respect, zonder polarisatie of politieke spelletjes.

Hoofdstuk 2: Wat hebben we bereikt.

Vier jaar geleden stemden inwoners massaal op BurgerBelangen, werden we de winnaar van de verkiezingen en konden we deelnemen in de coalitie. Binnen de coalitie hebben we goed samengewerkt aan de uitdagingen en kansen. Die lagen er op het gebied van de woningbouw, de N35, de openbare ruimte, de sociale zekerheid, de zorg voor de kwetsbaren, het buitengebied en dat allemaal bij een spannende financiële positie. Wij kijken met tevredenheid terug op de samenwerking binnen de coalitie, met een open blik naar goede ideeën van de overige partijen.

Dat is de houding en werkwijze die bij onze gemeente past en hoort! Samenwerken! In het belang van onze inwoners.

Met nog enkele maanden te gaan kunnen we vaststellen dat we zo ongeveer 90% van ons verkiezingsprogramma hebben kunnen waarmaken. Dat kon dus alleen dankzij de goede samenwerking binnen college en raad. Graag spreken we onze dank uit richting de andere partijen voor deze samenwerking.

Een kleine greep uit de resultaten:

- * Er is in ALLE kernen gebouwd! En er zit nog veel in de pijplijn.
- * De lasten zijn laag gebleven; ten opzichte van veel andere gemeenten zelfs wat gedaald.
- * Er is NIET bezuinigd op de zorg
- * Er is WEL extra geïnvesteerd in onze voorzieningen
- * De OZB voor sporthallen, MFA's en clubhuizen is gehalveerd.
- * Verenigingen hebben hun energielasten blijvend fors kunnen verlagen.
- * Achterstallig onderhoud in openbaar groen is weggewerkt. Er ligt een plan klaar voor de volgende verbeterslag.
- * De extra fietsverbinding bij Kruispunt Bos is in de planning opgenomen.
- * Bezuinigingen op de financiën voor de N35 (de greep in de kas door het Rijk) zijn teruggedraaid;
- * Het achterstallig onderhoud van het gemeentehuis is aangepakt, waardoor deze weer jaren meekan.
- * De hoogspanningskabels in de wijken Langkamp, Hartkamp en Vloedkampen liggen ondergronds.
- * Veel verkeersknelpunten zijn opgelost en veiliger gemaakt.
- * De winkelcentra in Raalte en Heino zijn opgeknapt.
- * De plaatsing van pre-mantelzorgwoningen is mogelijk gemaakt.
- * Er is 500 duizend euro opzij gezet voor de toekomstige invulling van de kerk in Broekland.
- * Het eerste veld waar honden 'vrij' uitgelaten kunnen worden is aangelegd.

BurgerBelangen, "het beste voor onze inwoners".

Soms wordt gevraagd waar BurgerBelangen in het politieke spectrum staat. Links? Rechts? In het midden? Het antwoord is dan helder: wij willen geen links/rechts-discussie. Voor ons gaat het om de vraag wat het beste is voor onze inwoners. Vanuit die invalshoek wordt binnen BurgerBelangen nagedacht en gediscussieerd over thema's als duurzaamheid, zorg, de woningmarkt en veiligheid. Alle visies komen dan breed aan de orde. Het stelt ons in staat om vanuit de verschillende invalshoeken de vraag te stellen: en wat vinden onze inwoners er nu van? En wat willen zij? Wat vindt u!

Dat is niet links of rechts. Maar voor en achter onze inwoners. Oftewel: het beste van alles.

* Veel langlopende projecten zijn eindelijk uitgevoerd (Schoonhetenseweg) of staan in de steigers, zoals Dorpsstraat/Zwolseweg, Heino.

* BurgerBelangen heeft, ondanks grote druk vanuit de provincie, ervoor gezorgd dat het buitengebied van onze gemeente gevrijwaard bleef van megawindturbines.

“Inwoners geven aan tevreden te zijn met hun woon- en leefomgeving, de gemeentelijke dienstverlening en de moeite die de gemeente neemt om inwoners te laten meedoen en meetellen. Op deze onderwerpen scoort Raalte hoger in vergelijking tot vergelijkbare gemeenten.”

Bron: waarstaatjegemeente.nl, 2025

De gemeente Raalte is financieel gezond.

** Qua financiën scoort de gemeente een 9.1.*

** Er is fors geïnvesteerd.*

** De woonlasten zijn op hetzelfde niveau gebleven.*

Hoofdstuk 3: Wat gaan we doen?

BurgerBelangen gelooft in de kracht van de gemeenschap. Wij staan voor een gemeente waar mensen elkaar kennen, helpen en waarderen. Waar bouwen om mensen draait, niet om stenen; waar de overheid dienend is, niet bepalend. Samen met inwoners, verenigingen en ondernemers bouwen we verder aan een sterk, betrokken en trots Raalte. We doen dat langs de lijnen van 10 thema's die de komende vier jaar met stip op 1 staan.

Voor één punt willen we extra uw aandacht vragen. Dat is het punt waar BurgerBelangen de komende jaren extra op gaat inzetten: het beschermen en versterken van onze sociale infrastructuur. Daarmee bedoelen we de verenigingen, clubs en evenementen die volledig afhankelijk zijn van vrijwilligers. We krijgen steeds meer signalen dat deze organisaties onder druk staan, en dat kunnen en willen we niet laten gebeuren. Zij zijn het kloppend hart van onze gemeente. Ze verbinden mensen, geven betekenis aan dorpen en zorgen voor levendigheid. Zonder vrijwilligers geen verenigingen, en zonder verenigingen geen bruisende gemeenschap.

Als onze sociale infrastructuur afbrokkelt en organisaties omvallen geeft dat grote gevolgen. Onze dorpen zullen minder bruisen, het noaberschap komt onder druk te staan, inwoners zullen elkaar minder vaak ontmoeten, de eenzaamheid zal toenemen, het dorp wordt minder aantrekkelijk voor ondernemers en voor jongeren. Het belang van onze evenementen en organisaties mag NIET onderschat worden.

Onze 10 hoofdlijnen.

1. We bouwen, bouwen, bouwen... aan huizen: en dat is meer dan kavels verkopen.
2. We zetten extra in op onderhoud van wegen, groen en verlichting, met snelle en persoonlijke afwikkeling van meldingen.
3. Wij beschermen en versterken onze verenigingen en evenementen: hulp bij vergunningen, lagere lasten, meer waardering en ondersteuning. Regels versimpelen waar dat kan.
4. Iedereen telt mee en iedereen doet mee — wie het kan, draagt bij; wie hulp nodig heeft, krijgt die.
5. We steunen ondernemers, boeren en winkeliers, en investeren in ruimte voor bedrijvigheid, toerisme en innovatie.
6. Een kleine, efficiënte en servicegerichte gemeente met lage lasten.
7. We blijven vechten voor bereikbare dorpen en veilige wegen, met Knooppunt Raalte en Rondweg Marienheem als prioriteit: wij geven niet op.
8. We bewaken onze identiteit en versterken wat ons verbindt: cultuur, erfgoed en noaberschap.
9. Wij staan voor een eerlijke energietransitie — duurzaam én haalbaar voor iedereen.
10. We zijn geen verlengstuk van Den Haag, maar de stem van onze inwoners.

4

Met dit als aftrap zetten we onze tien lijnen voor u op een rij: wat gaan we doen!

1. Bouwen, bouwen, bouwen... aan huizen. En dat is méér dan kavels verkopen.

Het devies van veel partijen is vaak: bouwen, bouwen, bouwen. En dat ondersteunen we. De afgelopen jaren hebben we een boost gegeven aan de bouw van 3000 woningen tot 2030. Het tempo lag zo hoog dat soms vergeten werd dat bouwen méér is dan kavels verkopen en stenen stapelen. Bij bouwen gaat het ook om de (groene) aankleding van de wijk, om de ontsluiting, de bereikbaarheid, de voorzieningen in de wijk en de duurzaamheid.

Groen, bereikbaar en leefbaar — dat is écht bouwen

Elke woning en bedrijf verbruikt (schaarse) energie en die opgewekt moet worden. Bovendien willen we niet overal bouwen. Raalte is van oudsher een agrarische, groene gemeente en dat moet zo blijven. Of beter nog: dat gaan we versterken. Om dat te bereiken gaan we ook inzetten op 'hoogbouw': nee, niet 10 of 15 hoog, maar passend bij de locatie, met een max van 5. Het pakket aan soorten woningen moet meer divers zijn (starters, senioren, goedkoop, duur, koop, huur, gericht op doorstroming, zorg, of mantelzorg). We ondersteunen initiatieven waar groepen inwoners (bijvoorbeeld in CPO-verband) zich verenigen t.b.v. hogere norm voor duurzaamheid, of lagere kosten.

We willen dat er de komende jaren -aan de voorkant van de ontwikkelingen- méér aandacht wordt aan die fysieke en groene randvoorwaarden. Dus meer aandacht voor de inrichting van de wijk, bewonersbetrokkenheid en het realiseren van voorzieningen (wijkgebouw, winkel, ontsluiting, speelvoorziening).

Wat we vier jaar geleden opschreven geldt nog steeds: Onze inwoners willen in een fijne wijk wonen, en daar is meer voor nodig dan kavels verkopen en stenen stapelen. We gaan geen huizen bouwen, maar huizen.

Overigens is dat bouwen niet alléén voorbehouden aan de gemeente of ontwikkelaars! Als inwoners voorstellen hebben, bijvoorbeeld om hun woning te splitsen, dan is onze insteek: we gaan kijken hoe dat wél kan.

BurgerBelangen bouwt aan leefbare wijken waar mensen willen wonen, werken en elkaar ontmoeten.

2. Veilige, verzorgde en groene wegen, dorpen en wijken.

Wat geldt voor nieuwe woningen, geldt uiteraard ook voor bestaande woningen en wijken: ook die moeten er verzorgd en netjes uitzien. Na jaren van stilstand is de afgelopen drie jaar stevig ingezet op het wegwerken van achterstallig onderhoud van groen en wegen, het ondergronds brengen van hoogspanningskabels en het aanpakken van verkeersknelpunten. De komende jaren doen we daar een schep bovenop, om de simpele reden: onze inwoners willen (en moeten) gewoon veilig naar de winkels of de sport kunnen, zonder gaten in de weg, rommel in de bermen of onveilige fietspaden en kruispunten. De ervaring leert: als het netjes en veilig is dan onderhouden inwoners het ook goed, dan voelen ze zich ook veilig.

Een belangrijke factor voor 'fijn wonen' is de vraag hoe snel en op welke manier op klachten van inwoners wordt gereageerd. Daar zitten grote verschillen in. De één ervaart het als 'wel goed geregeld' (MOR-melding), de ander is niet digitaal handig zou gewoon willen bellen. Patroon is wel: als het probleem niet wordt opgelost groeit de onvrede: signalen in die richting moeten adequaat worden opgepakt, door de betreffende inwoner actief te benaderen.

Veilig, netjes en groen — dát is het fundament van prettig wonen in onze gemeente.

3. Onze verenigingen, evenementen en vrijwilligers: de sociale infrastructuur.

Als er één eigenschap is waar onze gemeente ijzersterk in is, dan is het wel de grote hoeveelheid sport- en cultuurverenigingen, stichtingen, buurthuizen, inwonersinitiatieven en evenementen. Zij zijn het kloppend hart, cement én smeerolie van onze gemeente.

De laatste jaren zien we echter dat deze 'sociale infrastructuur' onder druk staat.

- Het wordt steeds lastiger vrijwilligers te vinden, zowel bestuurlijk als in de uitvoering.
- Organisaties hebben te maken met alsmear stijgende kosten en

Kies je voor BurgerBelangen, dan steun je jouw vereniging en help je de dorpsfeesten en evenementen. Samen houden we onze gemeente bruisend!

- toenemende regeldruk.
- We zien een toenemende polarisatie, ook binnen onze gemeente.

De afgelopen periode hebben we al ingezet om de lasten omlaag te brengen (compensatie voor de OZB, fikse hulp bij drukken energielasten, collectieve vrijwilligersvereniging) en het periodiek overleg met de organisaties. We zien dat de bestuurders voortdurend zoeken naar manieren om hun vereniging, accommodatie of evenement draaiend te houden. Wij vinden dat de gemeente hier een actieve rol in moet pakken. Deels omdat de gemeente zelf debet is aan de alsmaar stijgende kosten en toenemende regeldruk, maar vooral vanwege de grote waarde voor de samenleving. Wij staan achter en náást onze clubs en evenementen! En dat maken we concreet!

Minder regels, meer verenigingskracht

De komende jaren zetten we ons daar extra op in. Zonder vrijwilligers geen verenigingen, en zonder verenigingen geen gemeenschap.

4. Iedereen doet mee!

Het is de kerntaak van elke gemeente: zorgen dat iedereen mee kán doen, en dat iedereen die dat kan dat ook dóet. En daar hoort bij dat iedereen die het niet kán de juiste zorg en ondersteuning krijgt. De laatste jaren gebeurt dat goed binnen onze gemeente. Ondanks grote druk op de financiën was de stelling van BurgerBelangen: Bezuinigen op de zorg, dat doe je niet! Die lijn houden we ook de komende jaren aan, waarbij we extra aandacht besteden gaan aan het aspect 'preventie'.

We blijven investeren in zorg, onderwijs, sport en cultuur zodat niemand aan de kant hoeft te staan

Wij willen dat iedereen in de basis mee kan doen met sporten, met onderwijs, met cultuur, met muziek en werk!

Mensen met een beperking krijgen de steun die ze nodig hebben.

Nieuwkomers worden actief benaderd om de taal te leren en mee te doen met de samenleving.

Wie dat niet wil of doet (terwijl hij/zij wel kan) wordt strakker benaderd, met als motto: voor wat, hoort wat. Dat geldt overigens voor iedereen..

BurgerBelangen gelooft in een samenleving waarin meedoen de norm is en uitsluiting geen kans krijgt.

6

5. Zonder gezonde economie geen gezonde gemeenschap

Een sterke lokale economie is de motor van alles: van banen tot verenigingsleven. Je kunt pas mooie en goede dingen doen voor inwoners, wijken en dorpen, als er ook budget voor is. Dat er dus geld verdiend wordt en er bedrijven zijn die voor banen zorgen. Zonder gezonde bedrijven geen werk, geen sponsoren voor clubs en evenementen, en geen levendig winkelbestand.

Een sterke lokale economie is de motor van alles: van banen tot verenigingsleven

De afgelopen jaren is fors ingezet op een boost voor het centrum van Raalte en Heino, zijn diverse percelen op bedrijfsterreinen verkocht en hebben zowel recreatie/toerisme sector alsook de agrarische sector mooie stappen gezet.

Ja, ook onze boeren zijn onderdeel van onze lokale economie. De 450 bedrijven leveren een veelvoud aan banen op en zijn de architecten van ons mooie buitengebied, met weer effect op de recreatieve en toeristische kansen.

Met gezonde bedrijven en bloeiende winkels blijft onze gemeente levendig, zelfstandig en sociaal sterk.

De ondernemersverenigingen zijn een gewaardeerd onderdeel van onze sociale infrastructuur.

Samen kijken we waar we hen bij kunnen helpen. Eén van de bekende pijnpunten is de regeldruk voor ondernemers. Samen met de ondernemersverenigingen blijven we scherp op mogelijkheden om de regeldruk te verlichten.

De komende vier jaar gaan we circa 15 a 30 hectare nieuwe bedrijventerrein realiseren, passend bij de vraag in de kernen.

6. Een kleine, efficiënte, servicegerichte gemeente, met lage lasten.

Het is een bekend patroon: elke organisatie is geneigd te groeien. En dat geldt in versterkte mate voor overheden, inclusief gemeenten. Als BurgerBelangen gaan we voor een kleine, flexibele organisatie die efficiënt werkt, slim gebruikmaakt van technologie en zuinig omgaat met gemeenschapsgeld.

Kleine dienstbare overheid; groot in service

Minder bureaucratie, meer service.

De komende jaren maken we daar een extra slag in met de inzet van AI. We zetten AI in om de mogelijkheden te onderzoeken en zetten deze vervolgens ook in bij de uitvoering. Voor eenvoudige contacten wordt technologie in gezet, zodat medewerkers van de

Slimmer werken, lagere lasten

gemeente meer tijd hebben voor complexe vragen, of persoonlijk advies van inwoners. Juist bij complexe vragen

moet vaker gekozen worden voor een persoonlijk contact; contacten waarin een gesprek soms sneller is dan 10 formulieren.

Prognoses wijzen uit dat dit tussen de 5% en 15% aan besparing kan opleveren: wij gaan dat verzilveren. En dat gaat gevolgen hebben voor het aantal werkplekken (op het gemeentehuis) dat in de toekomst nodig is.

Het afgelopen jaar is het gemeentehuis opgeknapt en zijn duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd, waardoor het personeel er weer goed kan werken. Het pand kan weer jaren mee. Een nieuw gemeentehuis is niet aan de orde.

We willen dat het gemeentehuis de komende jaren nadrukkelijker een onderdeel van de samenleving wordt. Zowel letterlijk/fysiek als functioneel. Het gemeentehuis als plek voor presentaties of voor vergaderingen van (besturen van) verenigingen/evenementen, met als visie: het gemeentehuis is het huis van onze inwoners.

Tot slot: de afgelopen jaren moest er (weer) meerdere keren extra geld naar het (gemeentelijk) sportbedrijf, waarbij het mistig bleef wat de oorzaken van het tekort waren. Het leidde tot ergernis bij de organisaties in de buurtdorpen, die niet bij de gemeente kunnen aankloppen om de tekorten dicht te lopen.

Het gemeentehuis moet 'huis van de gemeente' zijn. Midden in de samenleving.

Als BurgerBelangen delen we die zorg én ergernis, en gaan we dat aanpakken. We hanteren daarbij (t.o.v. de andere accommodaties) het principe: gelijke monniken, gelijke kappen.

7. Bereikbaarheid: Kruispunt Bos, Rondweg Mariënheem en spoorzone.

En dan hebben we het uiteraard vooral ook over de N35, met daarbinnen Kruispunt Bos en de Rondweg om Mariënheem. Ook de afgelopen jaren hebben we weer kunnen merken hoe weerbarstig dit is. Zo deed de minister een greep in het budget, waarbij alles-op-alles gezet moest worden om dit (met succes) terug te draaien. Vervolgens bleek (en blijkt) keer op keer dat Raalte (samen met de provincie) er voortdurend bovenop moet zitten om een volgende stap te zetten.

In dat complexe perspectief zijn we erin geslaagd om:

1. de genoemde greep in de kas terug te draaien,

2. de MIRT-verkenning af te ronden, mét de rondweg om Mariënheem.
3. de extra fietsverbinding bij Kruispunt Bos in de plannen te krijgen
4. een akkoord te bereiken over de aankoop van de gronden.
5. Extra geld (12,9 miljoen euro) binnen te halen voor infrastructuur van en naar woonwijken.



De komende jaren blijven we daar bovenop zitten. We zullen geen moment verzaken om te knokken voor de twee prioriteiten: Kruispunt Bos (mét veilige fietsverbindingen), en Mariënheem.

*BurgerBelangen:
"Rondweg Mariënheem en
Kruispunt Bos blijven
topprioriteit!"*

De komende jaren voegen we daar (t.a.v. Kruispunt Bos en de spoorzone) een extra actiepakket toe: versnelling van maatregelen om de veiligheid te bevorderen. Honderden scholieren uit Heino passeren het drukke kruispunt dagelijks. Vanuit de woonwijken van Raalte Noord is deze fietsroute de kortste weg is naar het centrum en de sport. Het is geweldig dat er flink gebouwd wordt in Raalte-Noord: maar dat geeft extra urgentie aan het veiliger maken van de verbindingen. T.a.v. de bereikbaarheid gaan we door met het upgraden van de stations van Raalte en Heino en de omgeving, en we gaan versneld aan de slag met het fietsbeleidsplan, met snellere fietsverbindingen naar Deventer en Zwolle en zorgen ervoor dat ook mensen met een fysieke beperking daar gebruik van kunnen maken.

8. Onze identiteit, cultuur, erfgoed en tradities.

Als we het hebben over ‘onze gemeente’ dan gaat het niet alleen om huizen, wijken en de wegen. Dan gaat het ook om noaberschap, onze (onterechte, maar sierende) bescheidenheid, de streektaal die weer in opmars is, en de nuchterheid. Dan gaat het om de bereidheid om een bijdrage te leven aan de sfeer in een straat, wijk of dorp. Concrete uitingen van die identiteit zijn te vinden in oude gebouwen, gevels, in wandelroutes-met-verhalen en in het beleven van tradities als foekepotten en paasvuren.

*Onze kracht ligt in wie we zijn:
nuchter, sociaal en trots op
Salland.*

De laatste jaren zien we echter dat ook onze gemeente aan het veranderen is. Steeds vaker zien we ook in onze gemeente vormen van polarisatie en intimidatie tot en met ondermijning, bedreigingen, handgranaten die aan voordeuren hangen en zelfs schietpartijen. Dat past NIET bij onze Sallandse cultuur, en zullen we daar een antwoord op moeten vinden. Zeker met groei van het aantal woningen, en daarmee aantal inwoners, gaat Raalte een ontwikkeling doormaken. En dat is prima. Vroeger was niet per se beter dan de toekomst die voor ons ligt, maar we weten wel: wie weet waar hij vandaan komt, weet ook waar hij naartoe wil. Trots op Salland, trouw aan onze waarden.

9. Duurzaamheid en energietransitie

Er zijn enkele thema’s die vaak tot scherpe tegenstellingen leiden. Duurzaamheid is er daar één ervan is. Er zijn inwoners die vinden dat de overheid dwingender moet optreden in het kader van klimaatverandering. Wij erkennen de noodzaak van verduurzaming en de energietransitie, maar vinden dat een

*BurgerBelangen wil een eerlijke
energietransitie — duurzaam én
haalbaar voor iedereen.*

gemeente moet inspireren en verleiden, en niet dwingend moet optreden om gedrag te veranderen.

Als BurgerBelangen geloven wij in verduurzamen met verstand: lokaal, betaalbaar en met draagvlak. Geen megawindmolens of grote zonnevelden die het landschap aantasten, maar praktische stappen die inwoners en bedrijven echt helpen.

Wij gaan bijdragen aan de energieopgaves omdat dit ook in het belang is van onze inwoners en bedrijven.

Er moet immers wel voldoende energie zijn om de bedrijven draaiende houden en huizen warm te

houden. We komen daarvoor onze afspraken na: we gaan opwekken wat we verbruiken (minimaal 100Gwh in 2030). We gaan geen megawindturbines plaatsen en géén nieuwe grote zonnevelden.

We stimuleren en faciliteren inwoners en bedrijven om te verduurzamen, zoals we dat de afgelopen jaren ook succesvol deden. Waar mogelijk doen we daar een schep bovenop, zonder inwoners te verplichten. We koesteren het draagvlak om te verduurzamen.

*“Verduurzamen met verstand,
niet met dwang.”*

10. Onze inwoners centraal: eerlijk, nuchter en dichtbij.

We sluiten af, met waar we mee begonnen: Wij heten BurgerBelangen en dat is niet voor niets. Zie ook onze kernwaarden. Voor ons is dat méér dan

woorden, het is een bewuste keuze. Wij kiezen ervoor niet het uitvoeringsorgaan van Den Haag of Brussel te

zijn. We gaan ook niet mee met dogmatische, one

issue partijen, die wetenschap (of het gebrek daar

aan) misbruiken voor eigen politiek gewin. Of feiten verdraaien omdat deze niet welgevallig zijn. Zodra dat -in de Raalter politiek- dreigt te gebeuren zullen we ons de vraag stellen: wat vinden onze inwoners daarvan? En zien we het als onze

kerntaak en rol om die mening op te halen en te laten doorklinken in het debat. Met het raadgevend

referendum als ultiem instrument.

En nee: dat wil niet zeggen dat we ons altijd laten leiden door direct belanghebbenden (of tegenstanders). Wij staan voor een goede afweging, waarbij we wel álle inwoners de ruimte geven een mening te geven.

*We zijn geen verlengstuk van
Den Haag, maar de stem van
onze inwoners*

Eerlijk, nuchter en dichtbij.

In het volgende hoofdstuk werken we deze tien lijnen concreet uit, met actiepunten.

Hoofdstuk 4: De tien punten verder uitgewerkt.

1. Bouwen, Bouwen en Bouwen, aan thuizen: méér dan kavels verkopen.

BurgerBelangen ziet bouwen, bouwen, bouwen (én VERbouwen) als absolute prioriteit, waarbij het nadrukkelijk niet alleen gaat om het stapelen van stenen, maar om mooie, leefbare wijken te realiseren waar mensen willen wonen, werken en elkaar ontmoeten.

Met als belangrijke toevoeging: Elke extra woning doet er toe. We gaan in op de aantallen, de soort woningen, waar ze komen, door wie ze gebouwd worden (zowel gemeente als initiatieven van inwoners). We doen dat voor starters, jonge gezinnen en senioren.

Aantal:

Bouwen, bouwen, bouwen. Ons doel blijft staan: 3000 woningen erbij binnen 10 jaar!

De afgelopen jaren is, dankzij goede samenwerking in de coalitie, na jaren van trage procedures, voortvarend een fikse tempoversnelling ingezet, en is de woningbouw eindelijk weer op stoom gekomen en is een flink deel van die 3000 woningen gerealiseerd. En het mag duidelijk zijn: daar gaan we mee door.

We blijven inzetten op extra woningbouw, met niet alleen aandacht voor de lange termijn, maar ook voor snelle kansen.



Soort woningen: de slimme mix

We kijken daarbij breed, dus zowel naar de sociale-huur-sector, als naar starterswoningen in de vrije sector, als naar woningen voor senioren.

Daarbij gaan we voor een slimme mix, variërend van betaalbare woningen voor starters, woningen voor senioren tot vrije kavels in het duurdere segment: onderzoek heeft uitgewezen dat één duurdere woning leidt tot 4 a 6 doorstroombewegingen.

We zetten ook in op (beperkte) hoogbouw: voor Raalte wil dat zeggen: circa max 5 hoog en altijd mits passend bij de omgeving.

Waar:

Samengevat: we gaan bouwen in alle negen kernen!

In aantallen afgestemd op de lokale behoefte.

We gaan in gesprek met Booijnk over de bereidheid en voorwaarden voor bedrijfsverplaatsing. De reden is simpel: Booijnk is een prachtig, modern bedrijf dat we niet kunnen verwijten dat ze midden in het centrum van Raalte zitten. Zij zaten er eerder dan alle wijken er om heen. Zonder te kunnen beloven dat 'we Booijnk wel even zullen verplaatsen' vinden we het wel gepast om met de familie Booijnk het gesprek te openen: kunnen we samen komen tot een betere plek, en wat is dan nodig om het bedrijf te verplaatsen. Dat is niet omdat het bedrijf niet functioneert (integendeel zelfs!), maar vanwege de kansen die het oplevert om het gebied tussen het centrum van Raalte en het Overijsselse kanaal op een hoogwaardige manier met elkaar te verbinden.

Er zijn ook een aantal plekken waar we NIET gaan bouwen. Dat zijn de groene plekken die het dorp meerwaarde geven en mooi maken: concrete voorbeelden: de Kerkweide, de ijsbaan en de hoge es (Brinkweg) in Heino, het biodiverse gebied tussen Beethovenlaan en De Veldhof in Raalte en Drostenkamp.

Groene plekken in het dorp zijn belangrijk voor een fijne woonomgeving.

Door: Ruimte voor inwonersinitiatieven

Bouwen is NIET voorbehouden aan 'de gemeente'. Afgelopen jaren vernamen we meer dan eens dat

inwoners wilden bouwen op een vrije kavel, of hun woning wilden splitsen. Dit werd vervolgens afgehouden omdat 'het niet paste binnen het beleid' en er geen tijd was om maatwerk toe passen: iedereen was druk met de *gemeentelijke* plannen. Dat moet anders: We werken enthousiast mee aan projecten die van de bewoners zelf komen. Elk goed voorstel verdient ruimte om waar te maken.

Elke woning telt. Of dat nu binnen of buiten de bebouwde kom is: als een woning past binnen de omgeving, en als zaken als 'parkeren op eigen terrein' gerealiseerd kan worden, dan werken we daaraan mee. We maken daarbij slim gebruik van de praktijk dat elke nieuwe woning voor senioren voor doorstroming zorgt, en daarmee ook weer een aantal jongeren kansen geeft.

Woningsplitsing: het kan wél!

Raalte kent een groot arsenaal aan grote woningen die zich goed lenen om opgedeeld te worden ('woningsplitsing'). Wij zien dat als een goede manier om extra woningen te realiseren. Lange tijd werd gezegd dat het, qua regelgeving, niet mogelijk is om woningen in het buitengebied te splitsen. Andere gemeenten toonden aan dat het wél kon. Een voorstel van BurgerBelangen om dit wél mogelijk te maken, en niet langer te wachten dan nodig, haalde geen meerderheid. Wij blijven ons daarvoor inzetten en zullen de eerstvolgende mogelijkheid om het alsnog te realiseren aangrijpen.

Extra solitaire woningen aan randen van het dorp: het kan wél!

Vanwege de actuele urgentie kijken we met prioriteit naar mogelijkheden om ook op de korte termijn extra woningen te realiseren. Woon jij binnen -of aan de rand van- de bebouwde kom en is er ruimte voor een extra woning? Zie jij mogelijkheden om je woning of winkel of schuur zodanig te verbouwen dat hier jongeren in kunnen wonen? Wij gaan kijken naar wat wél mogelijk is.

Recent strandden enkele aanvragen omdat het volgens het bestemmingsplan 'landschappelijk waardevol' gebied was. Wij vinden: hier moet meer met maatwerk worden gewerkt. En als zo'n beleidsregeltje dat tegenhoudt: schrappen die regel. Hierin zijn we volhardend: als het vandaag niet lukt: morgen een nieuwe kans!

Verouderde bouwregels in buitengebied: weg ermee!

Het bestemmingsplan (van 2012!) kent strikte regels op het gebied van aanpassingen aan woningen. De juridische ruimte om daarvan af te wijken is dan heel beperkt. De afgelopen periode is hard gewerkt aan een nieuwe visie op ons buitengebied. Dat is een goed moment om het mes te zetten in verouderde en betuttelende regels. Wij gaan voor:

- * versoepeling van de regels voor aanbouw en verbouw.
 - * verruiming mogelijkheden om bestaande woningen iets te vergroten, om daarmee inwoning (als dan niet gecombineerd met woningsplitsing) toe te staan.
 - * de regels rond voor- en achtererf aan te passen aan de realiteit van het buitengebied!
- Bij alle regels een hardheidsclausule op te nemen, waardoor maatwerk mogelijk is.

Voor Starters

Om onze eigen jongeren voorrang te geven, trekken we alle mogelijkheden uit de kast. Denk daarbij



Kantoorlocatie Arkelstein stond jarenlang leeg. Dankzij het initiatief van de eigenaar heeft deze een passende invulling gekregen: kijken naar mogelijkheden loont!



Het kantoorpand aan de Spitsstraat stond leeg. Hier zijn nu woonunits in gemaakt voor tophandbalsters van Kwiek. Een mooie, creatieve oplossing waarbij zowel het belang van de jongeren als de sport zijn gediend.

Het mes in verouderde en betuttelende regels voor woningen in het buitengebied.

aan de inzet van startersleningen, Collectief Particulier Opdrachtgeverschap, strategische PR, verruiming mogelijkheden woningbouw aan de dorpsranden en in vrijkomende agrarische gebouwen. Met het bieden van een starterslening (met lage rente) krijgen starters iets meer slagkracht op de koopmarkt. Deze regeling zetten we door.

Jongeren en jonge gezinnen:

De komende jaren gaan we speciale aandacht besteden aan onze jongeren en jonge gezinnen, omdat deze jongeren belangrijk zijn voor de toekomst van onze dorpen. Bij de inrichting van onze dorpen en wijken schenken we hier extra aandacht aan. Denk daarbij aan het belang van groene wijken, eigentijdse speelvoorzieningen en kindvriendelijke straten/trottoirs.

Zoals eerder gezegd: Bouwen is méér dan kavels verkopen. Bouwen is ook: een kans om slim aan de toekomst te werken. Een aantrekkelijk woonklimaat werkt ook als magneet voor onze jongeren. Iedereen kent wel één of meerdere jongeren die gaan studeren in Groningen, Utrecht of Amsterdam maar voor hun sport wekelijks terugkomen naar hun cluppie. Hoe mooi is dat. Wat zou het mooi zijn als diezelfde jongeren ook tijdens hun studie betere kansen krijgen op de lokale woningmarkt.

Senioren houden het dorp jong....

Het aantal ouderen (senioren) zal de komende jaren stijgen. En eigenlijk is dat goed nieuws. Wie kijkt naar onze evenementen, verenigingen en voorzieningen ziet dat senioren van vitaal belang zijn. Zij doen klussen, verrichten hand-en-spandiensten, zitten in besturen, houden de clubgebouwen en sportvelden netjes. Oftewel: zij houden het dorp vitaal, maar dan moeten wij er wel voor zorgen dat onze senioren zelf óók vitaal blijven, o.a. door het promoten van blijven-bewegen.

We zetten daarbij in op stimuleren van extra woningen voor senioren (zowel huur als koop) en brengen de (verruimde) mogelijkheden voor (pre) mantelzorgwoningen extra onder de aandacht. Overigens: "Dé oudere" bestaat niet. Senioren hebben diverse wensen en verwachtingen. De één wil (of moet vanwege mobiliteit) compact en dicht bij centrum wonen. De ander wil 'nog eenmaal een kwaliteitsslag maken', met luxe en een tuin (of juist zonder tuin) en alles daartussen. De grote gemene deler is: men wil comfortabel en passend wonen. Onze inzet zal daarom zijn: Niet alleen kleine appartementen, maar ook de grotere en luxere.

Mantelzorgwoningen, én premantelzorgwoningen

We hebben de afgelopen periode de mogelijkheden voor (pre-)mantelwoningen verruimd, waardoor een tijdelijke woning náást je huidige woning geplaatst kan worden. Deze mogelijkheid gaan we meer onder de aandacht brengen.

Van groot naar klein(er): kijken hoe het wél kan. Een opvallend punt t.a.v. de beschikbaarheid van woningen is dat relatief veel senioren en alleenstaanden in een ééngezinwoning wonen. Onderzoek

In totaal telt Raalte 3876 corporatiewoningen. Dat is 24% van de totale woningvoorraad. Dat is meer dan de 19% in vergelijkbare gemeenten. Tussen begin 2020 en medio 2024 zijn 490 nieuwe woningen opgeleverd, waarvan 50 van SallandWonen (circa 10%). Van de totale woningvoorraad is 24 procent een corporatiewoning.

Bij woningbouw hanteert de gemeente tot nu toe de verdeling: 30% sociale huur; 40% middenhuur en betaalbare koop en 30% vrije sector. Wij gaan dat loslaten: we gaan bouwen op basis van wat het dorp vraagt! De wet biedt die ruimte. De vraag vanuit de dorpen is leidend; niet een starre formule.

Bij nieuwbouw versterken we de positie van huurders die naar een koophuis willen doorstromen. En slaan daarmee twee-vliegen-in-één klap: een starter krijgt een kans en er komt een huurwoning vrij.

12

Bouwen voor eigen inwoners

Het klinkt mooi: extra bouwen voor onze eigen jongeren. Echter: volgens de wet mag dat niet.

Dat betekent dat je creatief moet zijn om jongeren (maar dat geldt ook voor senioren) een streepje voor te geven. Het geven van startersleningen helpt. Het bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) helpt: je zoekt dan meerdere medebouwers en meerdere woningen te bouwen. De praktijk wijst uit dat jongeren-uit-één-dorp elkaar via CPO gemakkelijk weten te vinden, en zo tóch een betaalbare woning kunnen realiseren.

Wat BurgerBelangen betreft zoeken we de randen van de wet op om de positie van onze inwoners te verbeteren. En daar zijn we succesvol in. Kijken naar huurwoningen: 67% van de verhueringen in Raaltdorp ging naar eigen inwoners (terugkeerders niet meegerekend). In Heino is dat 73%. Deze lijn houden we aan.

wijst uit dat een deel ervan best bereid is om te verhuizen naar een kleinere woning, maar dat niet gebeurt omdat de huur in die kleinere woning vaak flink hoger is, of dat men opziet tegen het gedoe van een verhuizing zelf. Dat is een gemiste kans.

Toewijzingsbeleid

Bij de toewijzing leggen we de focus op inwoners met een sociale en/of economische binding, en zorgen dat de woningen bij hen terecht komen. Op dit moment gaat circa 70 % van de woningen naar onze eigen inwoners (exclusief terugkomende jongeren). Deze lijn trekken we door en versterken waar dat kan.

We geven nieuwkomers géén voorrang. Zij moeten integreren in samenleving. Daar hoort bij: gewoon op je beurt wachten.

Op dit moment biedt de gemeente Raalte een hoogwaardige landingsplaats voor statushouders. Als het nodig is dat deze locatie (als de voorrangsregeling wegvalt) daardoor langer open moet blijven, dan zal dat onze keuze zijn.

Bouwen, bouwen, bouwen... maar ook verduurzamen van nieuw en bestaand.

We schreven al: bouwen is meer dan kavels verkopen. Dat is óók verbouwen, zodat bestaande woningen gaan voldoen aan de eisen van de toekomst. En daar hoort verduurzaming onlosmakelijk bij. Verduurzaming draagt bij aan de maatschappelijke doelen, verhoogt de waarde van de woningen, en verlaagt de woonlasten, waardoor inwoners meer overhouden voor de boodschappen en sport. De afgelopen jaren heeft Raalte zich ontpopt als regionaal koploper zon-op-daken, hebben honderden gezinnen deelgenomen aan het project warm voor elkaar en hebben bijna alle bedrijven geïnvesteerd in hun panden. Wij stellen vast: onze inwoners en bedrijven zijn gewoon heel goed bezig!

Ons plan voor de komende vier jaar: wij blijven stimuleren en faciliteren, en vertalen landelijke regeling (mogelijke alternatieven voor de salderingsregeling die komt te vervallen) naar kansen voor onze inwoners.

13

2. Veilige, verzorgde en groene dorpen en wijken. De openbare ruimte!

Wat geldt voor nieuwe woningen, geldt op zijn minst óók voor bestaande woningen en wijken: ook die moeten er verzorgd en netjes uitzien. Veilig, netjes en groen is immers hét fundament van prettig wonen.

Na jaren van stilstand is de afgelopen drie jaar stevig (en met succes) ingezet op het wegwerken van achterstallig onderhoud van groen en wegen, het ondergronds brengen van hoogspanningskabels en het aanpakken van verkeersknelpunten.

De komende jaren doen we daar een schep bovenop, om de simpele reden: onze inwoners willen (en moeten) gewoon veilig naar de winkels of de sport kunnen, zonder gaten in de weg, rommel in de berm en onveilige fietspaden en kruispunten. De ervaring leert: als het netjes en veilig is dan onderhouden inwoners het ook goed, dan voelen ze zich ook veilig. Het goede nieuws is: daar hebben we al extra geld voor gereserveerd.

Een belangrijke factor voor 'fijn wonen' is de vraag hoe snel en op welke manier op klachten van inwoners wordt gereageerd. Met als patroon: als het probleem niet wordt opgelost groeit de onvrede.

We zetten onze actiepunten op een rij:

1. We gaan, nu het achterstallig onderhoud goeddeels is weggewerkt, het onderhoudsniveau in de openbare ruimte verder opkrikken. We geven een nieuwe boost aan de kwaliteit van de openbare ruimte. Dat doen we door de huidige wegen, trottoirs en groenvoorzieningen goed te onderhouden.
Concrete voorbeelden: Ambachtsstraat in Nieuw-Heeten, Wijk De Langkamp, Raalte, Dorpsstraat en Zwolseweg Heino, Korenbloem Heino.
2. We trekken meer budget uit voor de verkeersveiligheid: Meer spiegels op gevaarlijke kruispunten en betere trottoirs voor iedereen die slecht ter been is. Extra aandacht voor omgeving rond en naar school.
We gaan samen met de scholen (en de ouders) kijken wat we nog meer kunnen doen om de schoolpleinen en directe omgeving mooier, groener en veiliger kunnen maken. Wat ons betreft komt er een rookverbod op de schoolpleinen, en worden fatbikes daar geweerd, maar willen dat in samenspraak met schoolbesturen en ouders doen.
3. In 2018 is een analyse en prioritering gemaakt van de onveilige situaties binnen de gemeente. Daarna is de Verkeersagenda met een jaarlijks budget op knelpunten stap-voor-stap aan te pakken. Zo werd het kruispunt bij de Klipperweg aangepakt, de Raalterstraat in Heino en het kruispunt Monumentstraat/Zwolseweg, waardoor fietsers veilig kunnen oversteken.
4. We gaan verkeersknelpunten sneller oplossen, door het budget hiervoor te verhogen.
5. We zetten het beleid van Groen, samen Doen door, met accent op Doen. We stimuleren en faciliteren activiteiten van inwoners. Het aantal plaatsen binnen de gemeente waar honden vrij kunnen loslopen gaan we uitbreiden. De komende jaren moeten er minstens twee bijkomen.
6. Het aantal signalen van overlast door hondenpoep neemt weer toe, maar dat verschilt sterk per wijk. We gaan dat monitoren, zodat we beter inzicht hebben in waar dit speelt en wat beste reactie daar op is. Dat kan variëren van voorlichting tot handhaven. De kernboodschap is: hondenpoep ruim je gewoon op. Punt.

Wijken en dorpen mooier maken met groen en beeldende kunst.

Het Cultuurbeleidsplan (met uitvoeringsprogramma) én de Nota Biodiversiteit zijn unaniem door raad vastgesteld.
Er zijn panelen bij Booijink aangebracht, de Rode Bankjes in de Blekkerhoek zijn opgeknapt, het budget voor beeldende kunst is verhoogd en de lijst met monumenten wordt momenteel geactualiseerd. Hiermee ligt er een goede basis om alle dorpen en wijken groener en mooier te maken.

7. Groenzone Langkamp wordt (nu de kabels ondergronds liggen) vergroend en de (grond)wateroverlast opgelost.
8. We gaan door met het vernieuwen van speelplaatsen.
9. Op een aantal plaatsen zijn ooit bomen geplant die, naar later bleek, voor die plek niet geschikt waren. Dat is vaak al vastgesteld en erkend, maar niet opgelost. Voorbeelden zijn De Korenbloem, Bendijksweg en Vogelzang in Heino, honingboom bij de Spinde (Raalte) en spar bij speeltuin Blekkerhoek. Onze oproep om in de belangenafweging rond bomenkap meer rekening te houden om de belangen van omgeving, kreeg weliswaar gehoor, maar dat heeft nog niet geleid tot wijziging van beleid: dat punt blijft onze aandacht houden.
10. We gaan door met het groener, veiliger en gastvrij maken van het centrum van Heino.
11. De niet-werkende oversteekplaatsen aan de rand van het centrum van Heino gaan we, waar dat technisch mogelijk is, vervangen door degelijke zebrapaden.
12. We gaan de kwaliteit van onze openbare ruimte versterken met kunst- en cultuuruitingen. Concrete optie is de inrichting van de rotondes. In Heeten staat een mooi voorbeeld met de twee -met elkaar communicerende- figuren op een spiraal als symbool voor de menselijke ontmoeting. Hier wordt (de waardering voor) kunst prachtig gecombineerd met verfraaiing van de openbare ruimte. Dat kan op veel meer plekken. Wij gaan ons daar sterk voor maken.



Zo hoort het niet: verwaarloosd kunstwerk bij Westdorplaan.



Zo kan het ook (in Heeten)

15

13. Wat beter moét is het onderhoud van trottoirs. Niet alleen het sneller repareren van oneffenheden, maar ook actief beleid om onkruid terug te dringen.
14. Een voorbeeld hoe het kan: Almlosestraat (mooie combi van scheiding auto's, fietsers en voetgangers. Goede toepassingen bomen (zuilbomen) en slimme beplanting mét biodiversiteit.



Zo moet het niet...



Mooi voorbeeld van hoe het ook kan: de gerenoveerde Almlosestraat in Raalte.



15. Verruiming parkeerplaatsen en oplaadpunten, met name in oudere wijken
16. Bij elke woonwijk wordt exact uitgerekend hoeveel parkeerplaatsen er moeten komen. De oudere wijken moeten echter dealen met de gevolgen van verouderde normen. Wij denken dat het goed is nog eens goed met de stofkam door deze wijken te gaan, en te kijken waar extra plaatsen te maken zijn. We combineren deze inhaalslag met de aanleg van oplaadpalen voor de elektrische auto's. Actualiseren.
17. We willen de openbare ruimte meer benutten om te kunnen sporten, meer mogelijkheden om te bewegen in de openbare ruimte. Het moet leuk zijn om naar buiten te gaan. We gaan ideeën ophalen bij onze inwoners om dit verder concreet te maken. Opties zijn om van het Drostenkamp hét dorpspark van Raalte te maken, met beweeg/speeltoestellen. We gaan

kijken of we er zomers een ondernemer met bijv. een kleine foodtruck kunnen laten staan, zodat je hier heerlijk kunt recreëren. Of... een grote zwemplas nabij Raalte Noord.

18. We gaan de omgeving rondom Sportpark De Kampen in Heino veiliger maken voor langzaam verkeer. Net als de omgeving van scholen moet de ruimte rond sportaccommodaties veilig en schoon zijn.

Blijvend investeren in gezonde en veilige scholen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van de scholen. We blijven daarin investeren. Samen met de scholen moet voortdurend ingespeeld worden op schommelingen in leerlingenaantallen en wat dat voor ruimtelijke gevolgen heeft.

Waar staat BurgerBelangen voor?

- In alle kernen minimaal één basisschool
- Elke basisschool voldoet aan de actuele eisen t.a.v. duurzaamheid
- Keuzeruimte voor ouders en kinderen
- Veilige en gezonde omgeving rond en naar/van de scholen.

Openbare ruimte en duurzaamheid.

Wij zijn een groene gemeente! Dat waren we al ver vóórdat de woorden 'duurzaam' en 'biodiversiteit' waren uitgevonden. Maar ook onze dorpen zijn in de jaren tachtig en negentig versteend, waardoor ook bij ons een inhaalslag nodig was. Voor een belangrijk deel is die ook gemaakt: de gemeente is jaarlijks succesvol met de actie 'tegel wippen', er zijn worden biodiverse pluktuinen aangelegd, het bladafval wordt omgezet naar bokashi om weer gebruikt te worden als bemesting de perken, honderdduizenden bloembollen zijn gepoot, en de tuincoaches worden regelmatig ingeschakeld voor adviezen.

Positief is ook in 2025 een nieuwe beleidsnota Biodiversiteit is opgesteld, mét extra budget, waardoor we gericht **nog meer stappen voorwaarts** kunnen zetten.

Voeg daarbij het succes van het programma Groen, Samen doen én de vele inwonersinitiatieven, zoals de egelsnelweg in Luttenberg, stichting Wandelnetwerk Heeten, het vlinderproject tijdens Raalte 900, de dorpsboomgaard in Heino, de compostbrigade en Raalte Oogst. Oftewel: Goed bezig!! De afgelopen jaren zijn veel projecten gerealiseerd en inwonersinitiatieven gesteund, gestimuleerd, en gefaciliteerd werden. Deze lijn zetten we in de periode 2026-2030.

In het jubileumjaar Raalte 900 jaar zijn mooie vlinderborden geplaatst. Een prachtig voorbeeld hoe inwonersinitiatieven (in dit geval van de Raalter Vlinderfotograaf Emilio Metting) ons buitengebied aantrekkelijker maken.



3. Zorg vóór onze verenigingen, evenementen en vrijwilligers.

We schreven hiervoor al: we zien tien hoofdlijnen waar we ons de komende vier jaar op gaan richten. Met daarbinnen: de zorg die we hebben óm en willen hebben vóór onze verenigingen, evenementen en vrijwilligers.

In elk dorp binnen onze gemeente zijn talloze clubs actief die samen het dorp maken tot wat het is. Voor meer dan 90% draaien deze op vrijwilligers. We kunnen daar mooie metaforen aan hangen, zoals: zij vormen de smeerolie, de spil of het motorblok van het dorp. De lijm, de ruggengraad of het cement van de samenleving. Of kloppend hart van Raalte. En dat is allemaal waar.

Naast deze woorden is er een keiharde andere realiteit! Vrijwel alle verenigingen, accommodaties en evenementen staan onder stevige druk, vanwege alsmaar toenemende regels, kostenstijging en tekort aan vrijwilligers. Het is een probleem dat al enige tijd bestaat en een ernstig risico vormt. Gelukkig zien we dat daar in toenemende mate aandacht voor is, maar daar kan (nee: móet) nog een schep bovenop.

Als BurgerBelangen gaan we dit probleem aanpakken! We zetten deze zorg óm, in zorg vóór. Wij zien het als een taak van de gemeente om achter en naast hen te gaan staan. Vóórdat de clubs of evenementen omvallen!

We hebben er al een begin mee gemaakt:

- Door de clubs te compenseren voor de hoge OZB (scheelt honderden tot soms duizenden euro's aan lokale lasten!)
- Ruimhartig te helpen met het terugdringen van de energielasten.
- Actief geïnvesteerd in het overleg met de organisatoren evenementen.

Wat gaan we doen voor onze evenementen?

- We gaan de grote evenementen als Heinose Pompdagen, Ponymarkt Heeten, Luttenbergs feest, Midzomerfeest Mariënheem, Stöppelhaene, het Bouwvakfeest, Ribs&Blues en de Kôle Kermse ontlasten t.a.v. bij de vergunningen aanvraag.
 - * We gaan het hele vergunningenproces doorlichten en werken met meerjarige deelvergunningen.
 - * elke organisatie krijgt één laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen én het bieden van feitelijke ondersteuning (bijv. bij indienen aanvragen). Géén adviseurs, maar doeners..
 - * we gaan de kosten van vergunningen omlaag brengen, met als gedachte: we belonen de organisaties voor het goede werk dat zij doen, i.p.v. te belasten met leges.
 - * we helpen de organisatie bij hun lobby voor extra provinciale of rijkssubsidies.
 - * we weten met zijn allen dat evenementen als Ribs&Blues en Stöppelhaene in grote mate bijdragen aan het imago van Raalte als aantrekkelijke plaats om te wonen, te ondernemen en te werken. Daar mag wat BurgerBelangen betreft zeker een passende vergoeding/bijdrage tegenover staan. We gaan in gesprek met de organisaties om te komen tot een passende tegenprestatie.

Wat gaan we doen voor onze verenigingen en hun besturen?

- We continueren de collectieve vrijwilligersverzekering
- We zetten samen met de besturen een Helpdesk/SportService/SharedServiceCentre waar verenigingen (die dat willen) hun ledenadministratie, hun financiën kunnen onderbrengen en terecht kunnen voor juridische adviezen, webbeheer en verzekeringen. En waar evenementen gratis daadwerkelijke ondersteuning kunnen krijgen bij de aanvraag van vergunningen. De exacte invulling ervan geven we vorm i.s.m. de clubs.
- Wanneer organisatoren van evenement bij de gemeente een vraag neerleggen dan moet de gemeente er vanuit gaan dat het gaat om vrijwilligers die vaak niet alles weten omtrent de regels die er gelden: geef dan daadwerkelijke ondersteuning.

Aanvullend voor verenigingen met eigen accommodatie?

- We continueren de compensatie voor de hoge OZB.
- We ondersteuning verdere initiatieven om de energierekening omlaag te brengen.
- We gaan de gemeentelijke lasten stap-voor-stap verder verlagen, als stimulans voor en blijk van waardering voor het belangrijke werk dat wordt gedaan.
- We gaan de afspraken rond het onderhoud van de accommodaties evalueren en opnieuw beoordelen vanuit de vraag of deze nog adequaat zijn, mede gezien in het licht van de druk op de vrijwilligers.
- We stimuleren en faciliteren samenwerkingsinitiatieven tussen accommodaties, zowel als het gaat om (bijvoorbeeld) gezamenlijke inkoop als het gebruik van de accommodaties.

Voor alle verenigingen/bestuurders:

- We gaan ervoor zorgen dat (beleids-)ambtenaren een aantal dagen per week in de avonden beschikbaar zijn voor bestuurders/vrijwilligers die vragen hebben over allerlei zaken. Veel bestuurders/vrijwilligers hebben gewoon een baan. We vinden dat de gemeente daar rekening mee moet houden, en niet andersom.

Onderwijs:

1. Er is al stevig ingezet in (ver)nieuwbouw van de scholen in Nieuw-Heeten. De planvorming voor de scholen in Heeten en Laag-Zuthem loopt volop.
2. We stellen budget beschikbaar om de kwaliteit van scholen ook voor de toekomst hoog te houden.
3. In elke kern blijft minimaal één school. We zetten daarbij zoveel mogelijk in voor Kindcentra, met samenwerking tussen basisscholen, kinderdagopvang en speciaal onderwijs. Dit is in het belang van het kind (een vaste plek), de veiligheid (minder van ene plek naar andere) en van de ouders.
4. We gaan met scholen in gesprek over hoe kinderen beschermd kunnen worden tegen (ook digitaal) pestgedrag.
5. We gaan samen met de scholen (en de ouders) kijken wat we nog meer kunnen doen om de schoolpleinen en directe omgeving mooier, groener en veiliger kunnen maken. Wat ons betreft komt er een rookverbod op de schoolpleinen, en worden fatbikes daar geweerd. We doen dat in samenspraak met schoolbesturen en ouders.



Een ontwerp voor het Kindcentrum in Heeten. Wethouder Breunissen: "Het is belangrijk voor Heeten dat deze ontwikkeling voortvarend wordt voortgezet. De kansen voor de sport(hal) nemen we daarin mee"

18

Culturele infrastructuur

6. Bibliotheek Raalte is verbouwd en de bibliotheek Heino is verbouw/verduurzaamd. Er is een nieuw cultuurbeleidsplan op gesteld mét uitvoeringsprogramma. Daarin is geborgd: Toekomst HOFtheater, de toekomst van beide bibliotheken, de Oude Maelderij Heino, voor o.a. Podium Heino en heemkundevereniging Omheining. Dat zetten we door.
7. Raalte als sportgemeente
Wist je dat er gemeente Raalte meer dan tien sporthallen/zalen zijn? Acht van de negen kernen beschikken over een goed geoutilleerde hal of zaal. Daarnaast zijn er sportcomplexen/buitenvelden in zeven van de negen dorpen.

*Prettig wonen is:
"Kunnen kiezen uit een breed pakket
aan sportmogelijkheden."*

Op sportcomplex Tijenraan na draaien deze op vrijwel alleen vrijwilligers. En dan hebben we het nog niet over de tientallen sportverenigingen met weer een veelvoud aan leiders, trainers, bestuurders, ouders, terreinvrijwilligers, kantine-medewerkers. Het is echt iets om trots én zuinig op te zijn.

Wie kent er één gemeente met meer sportvoorzieningen en -clubs dan in de gemeente Raalte. Samen met de verenigingen slaan we de handen in elkaar, met als ambitie om binnen enkele jaren mee te dingen naar de titel Sportgemeente van het jaar. Daarvoor zetten we qua accommodaties de puntjes op de i, en faciliteren we de clubs zoals elders beschreven.

Samen met de stuurgroep Athletic Skills Model verbreden we het 'sportbeleid' naar een breder beweeg- en leefstijlbeleid.

Het gemeentelijk Sportbedrijf en Tijenraan

De afgelopen jaren moest er (weer) meerdere keren extra geld naar het (gemeentelijk) sportbedrijf, waarbij het mistig bleef wat de oorzaken van het tekort waren.

Het leidde tot ergernis bij de organisaties in de buurtdorpen, die niet bij de gemeente kunnen aankloppen om de tekorten dicht te lopen. Ook vanuit de sportorganisaties zelf krijgen we signalen dat het allemaal 'niet zo lekker loopt' binnen het Sportbedrijf. En als een Sallander zo iets zegt dan is er vaak inderdaad wel wat aan de hand.

Als BurgerBelangen gaan we dat op- en aanpakken.

We hanteren daarbij (t.o.v. de andere accommodaties) het principe van gelijke monniken, gelijke kappen.

Wat gaan we doen?

* We ontkoppelen de exploitatie van Tijenraan en de uitvoering van het sportbeleid.

* We gaan kijken of de exploitatie van Tijenraan in een stichting ondergebracht kan worden, zoals dat in alle buurtdorpen het geval is. De positie van Tijenraan als sportcomplex zelf én van zwembad De Tippe staan daarbij NIET ter discussie. De Tippe blijft bestaan. In

samenwerking met de Vrienden van Tippe gaan we kijken hoe het buiten-zwemmen juist bevorderd kan worden.

* Meer gebruik maken van de sportkantine van Tijenraan als inkomstenbron, en daarmee middelen genereren om de sporttarieven omlaag te brengen.

* We staan met een constructieve houding open voor de wens (en plannen) van handbalvereniging Kwiek om een eigen sporthal te realiseren.

Als dat leidt tot vermindering van zaalhuur door Kwiek bij Tijenraan, komen deze ten goede aan de kansen voor andere gebruikers.

Sociale infrastructuur: Cultuur.

De afgelopen periode is het beleidsplan Cultuur vastgesteld, waarmee de continuïteit van het HOFtheater, en Podium Heino en amfitheater Luttenberg is geborgd. Wel belangrijk: we moeten ervoor zorgen dat deze organisaties niet (te) afhankelijk zijn van subsidies, omdat deze ook kwetsbaar maken. Beter is het kijken hoe (energie- en organisatie-) lasten teruggebracht kunnen worden. Dat deden we al; deze lijn zetten we door.

Bij het hoofdstuk over bouwen en groeien gaven we al aan dat bouwen méér is dan kavels verkopen. Bij 'fijn wonen' hoort ook een goed pakket aan culturele voorzieningen, die dan ook wel in de gelegenheid moeten worden gesteld mee te groeien.

We gaan in gesprek met de betrokken besturen, met als concrete optie om de jaarlijkse subsidie niet alleen te indexeren met inflatiecijfers, maar ook met de groeicijfers. En we staan voor behoud en versterking van onze culturele accommodaties.

Steeds meer jongeren weten:

Raalte is the place to be.

Met tientallen sportmogelijkheden, unieke evenementen, en culturele voorzieningen. Een gemeente zonder stadse fratsen, waar inwoners elkaar kennen en omzien naar elkaar. Een fijne gemeente voor kinderen op te groeien.

Verduurzaming als positieve uitdaging voor verenigingen en evenementen.

Alle clubs en evenementen staan voor de uitdaging om te verduurzamen, waarbij we hebben gezien dat daar onder de besturen groot draagvlak voor. Zo wordt tijdens evenementen breed ingezet op duurzaam gebruik van bekens, waarbij gebruik wordt gemaakt van elkaars ervaringen.

Verenigingen met een eigen accommodaties hebben de afgelopen periode goed gebruik gemaakt van de verduurzamingssubsidie, waardoor energieverbruik fors is afgenomen, meer gebruik wordt gemaakt van zonne-energie en de lasten zijn gedaald.

Wij kunnen constateren: dat gaat goed! Deze lijn trekken we door en trekken daarbij samen op met de verenigingen en evenementen. We blijven stimuleren en faciliteren!

4. Iedereen doet mee: wie het kan, draagt bij; wie hulp nodig heeft, krijgt die!

Het is een belangrijke kerntaak van elke gemeente. Zorgen dat iedereen mee kán doen.

BurgerBelangen wil dat iedereen in de basis mee kan doen met sporten, met onderwijs, met cultuur, met muziek en werk! Mensen met een beperking krijgen de steun die ze nodig hebben.

Wij vinden en zien: het hoort bij de identiteit van onze gemeente dat we netjes met elkaar om gaan en zorg voor elkaar hebben. Door onze schaalgrootte (we kennen niet de afstand die steden met hun inwoners hebben) weten inwoners elkaar te vinden, en ook de lijnen tussen gemeente zijn kort.

En als we als gemeente iets niet goed zien, of het botert niet tussen de gemeente en inwoner dan kunnen we ons gelukkig prijzen met de lokale organisaties die zich richten op de kwetsbare inwoners. Denk aan Stichting Leergeld, Fonds voor Ons en de kerken. Wij stellen vast: De laatste jaren gaat het goed binnen het 'sociaal domein'. Ondanks grote druk op de financiën was de stelling van BurgerBelangen: Bezuinigen op de zorg, dat doe je niet! Die lijn houden we ook de komende jaren aan.

Extra aandachtspunt is het effect van landelijk beleid op de zorg. Daar komen we straks op terug.

Wat zetten we door?

1. We garanderen goede (jeugd)zorg, en blijven focussen terugdringen van de bureaucratie/regeldruk.
2. We stimuleren een gezonde leefstijl; geen betutteling!
3. We blijven inzetten op minder bureaucratie voor cliënt en zorgmedewerker, o.a. door stabiele zorgindicaties zoveel mogelijk meerjarig te maken.
4. Veel inwoners weten vaak níet waar men gebruik van kan maken. De informatie hierover is er wel, maar is veel te veel gedigitaliseerd, en bovendien onvindbaar. Dat moet echt anders. We gaan, zolang veel -vooral ouderen- nog niet digitaal vaardig zijn jaarlijks een huis-aan-huis blad verspreiden, om de inwoners actief te informeren.
5. We ondersteunen inwoners om hen te leren om te gaan met de digitale wereld, door de digitale huiskamers en cafés waar ouderen (tot nu gratis) gebruik van konden maken, te blijven ondersteunen, zolang het nodig is.
6. Eén plek waar men echt geholpen wordt: De zorg is sterk versnipperd. De gemeente gaat over huishoudelijke hulp, de thuisverpleging gaat via de basiszorgverzekering, andere voorzieningen gaan via aanvullende pakketten. Hulpmiddelen gaan óf via de WMO óf via de Wet Langdurige Zorg, óf via de uitleenservice van Carinova. Wij zetten ons in voor één locatie waar iedereen met zorgvragen terecht kan. Een plek waar men niet wordt verwezen, maar wordt geholpen totdat vraag is opgepakt.
7. Hetzelfde geld in de strijd tegen huiselijk geweld, waaronder femicide. Wij vinden dat Raalte naar voorbeeld van de gemeente Rijswijk gaat werken met de Mensgerichte Crisisaanpak, waarbij de gemeente de regierol pakt en zich actief inzet voor veiligheid van de slachtoffer(s) en hulp voor de dader.
8. Mantelzorgbudget naar mantelzorgers
Elke gemeente krijgt van het rijk geld om mantelzorgers te ondersteunen. BurgerBelangen heeft er al vaker voor gepleit om onze mantelzorgers jaarlijks (weer) een kleine attentie te geven: het mantelzorgcompliment. Veel gemeenten doen dat al. Raalte heeft dat een aantal jaren geleden geschrappt. Wij gaan dat rechtzetten. Mantelzorgers moeten de waardering krijgen die ze verdienen.
9. Kwaliteit op eerste plaats. De gemeente maakt met alle zorgaanbieders (ZGR, Carinova en ZZP-ers) afspraken over de kwaliteit en de kosten. Wij zetten daarbij de kwaliteit altijd op de eerste plaats, ook als dat ietsje meer kost. ZGR en Carinova moeten voldoende middelen



krijgen om het zorgpersoneel behoorlijk te betalen en de zorgmedewerkers moeten voldoende tijd krijgen om het werk goed te doen.

10. Maak gebruik van lokale (ervarings-)kennis (Adviesraden)

Zorg is niet alleen de handen aan het bed, of de hulp in de huishouding. Het gaat dan ook om het tijdig signalen van knelpunten en het zorgvuldig reageren op bijvoorbeeld wijzigingen die uit Den Haag komen. Daarvoor is de inbreng van onze inwoners belangrijk en dat geldt zeker voor de inwoners met ervaring. Binnen onze gemeente prijzen we ons gelukkig met de adviesraden Sociaal Domein, de adviesraad Werk & Inkomen, de Gehandicapten Advies Raad en de betrokkenheid van de ouderenbonden.

Wij continueren deze raden en versterken hun positie. Helaas komt het nog te vaak voor dat voorstellen of signalen van deze raden niet of niet voldoende gehoord worden. Dat is niet goed. Wij gaan de structuur en werkwijze van de Adviesraad Sociaal Domein evalueren en afspraken maken om deze ervaringskennis wel in de advisering mee te nemen.

11. Budgetbegeleiding en schulddienstverlening op Raalter schaal

Bij goede zorg hoort dat inwoners die moeite hebben om financieel rond te komen de juiste ondersteuning krijgen. Raalte kent een ruimhartig pakket aan ondersteuningsregelingen. Die continueren we. We letten we wel scherp op het tegengaan van misbruik of oneigenlijk gebruik. We gaan de komende jaren extra inzetten om het ondersteunen van mensen die door overmacht in de schulden zijn terechtgekomen. Samen met Humanitas (die hier al geweldig werk in verzet) gaan we het aantal mensen met problematische schulden halveren. Speciale aandacht is er daarbij voor de preventie (en herhaling) van schulden.

12. Continu aandacht voor bestrijding armoede, o.a. door gebruik te maken van kennis en ervaring Stichting Leergeld. Meer slagkracht voor Stg Leergeld.

13. Inwoners met weinig financiële mogelijkheden kunnen vaak niet deelnemen aan evenementen, terwijl ook hier geldt: iedereen moet mee kunnen doen. We gaan in gesprek met de organisatoren van de evenementen en met Stichting Leergeld over mogelijkheden om de drempels om ook hier 'mee te kunnen doen' op een passende manier weg te nemen.

14. Sporters met een fysieke of verstandelijke beperking moeten niet alleen in de gelegenheid worden gesteld om te sporten; ze moeten er ook kunnen komen. Als de vervoerskosten daarbij een belemmering zijn lossen we dat op, door deze kosten op te nemen in de bestaande stimuleringsregelingen.

*Prettig wonen is:
"Weten dat er goed voor kwetsbare
mensen wordt gezorgd"*

15. Talentvolle sporters die door gezinssituatie deze specifieke talenten niet kunnen benutten geven we via St Leergeld wél de kansen om deze te ontwikkelen.

16. Gastvrije en toegankelijke wijken, dorpen en winkelcentra, en recreatieve voorzieningen als wandelpaden.

Bij 'zorg' wordt vaak primair gedacht aan de situatie bij mensen thuis. Mensen met een zorg- of begeleidingsvraag moeten echter ook volwaardig kunnen meedoen aan het sociale leven. Dat stelt eisen aan de openbare ruimte, zoals rolstoel- en scootmobiel- vriendelijke trottoirs en entrees van winkels/publieksruimtes. Samen met de adviesraden maken we een inventarisatie en prioritering van verbeterpunten. Het project Nette Toilette, een initiatief van BurgerBelangen, waarbij mensen met een beperking toegang krijgen tot toiletvoorzieningen in het centrum, breiden we uit met voorzieningen die ook in de avonduren beschikbaar zijn, bijv. in het Annahuis, MFA, bibliotheek of dorps huis. Inclusie houdt ook in dat mensen met een beperking kunnen genieten van het Boetelerveld of van de wandelpaden op de landgoederen.

17. Senioren houden het dorp jong....: zorgen dat ze mee kunnen blijven doen!

Het aantal ouderen (senioren) zal de komende jaren stijgen. En eigenlijk is dat goed nieuws. Wie kijkt naar onze evenementen, verenigingen en voorzieningen ziet dat senioren van vitaal belang zijn. Zij doen klussen, verrichten hand-en-spandiensten, zitten in besturen, houden de clubgebouwen en sportvelden netjes. Oftewel: zij houden het dorp vitaal, maar dan moeten wij er wel voor zorgen dat onze senioren óók vitaal blijven.

We zetten daarvoor in op:

- * Stimuleren van extra woningen voor senioren, en (pre) mantelzorgwoningen.
- * Stimuleren van meer-bewegen-door-ouderen.
- * Een inventarisatie te houden onder ouderen over hun wensen/behoefes.

18. We ondersteunen (indien nodig faciliteren) de maatschappelijke organisaties die zich richten op het vervoer van ouderen naar zorginstellingen: wat hebben zij nodig om -ook als de vraag toeneemt- hun dienstverlening te continueren.

19. Onze nieuwkomers

Voor wat betreft de positie van nieuwkomers kunnen we duidelijk zijn: het is aan Den Haag en Brussel om een goede balans te vinden tussen deze nieuwkomers en het draagvlak in de samenleving.

Het is vervolgens aan de gemeente Raalte om met de uitkomst daarvan om te gaan. Wij zetten daarbij de lijn van de afgelopen vier jaar door.

- * We houden ons aan onze wettelijke taken, en doen dat goed!
- * We helpen deze nieuwkomers om te integreren, en verwachten van hen dat ze dat doen.

Ook hier geldt: iedereen doet mee.

20. Nieuwkomers worden actief benaderd om de taal te leren en mee te doen met de samenleving. Wie dat niet wil of doet (terwijl hij/zij wel kan) wordt strakker benaderd, met als motto: voor wat, hoort wat. Dit laatste geldt overigens voor iedereen.



21. In Raalte wonen inwoners met ruim 75

nationaliteiten!!! Het feit dat daar weinig aandacht voor is, is enerzijds positief: kennelijk doet -over het geheel genomen- iedereen goed mee met onze samenleving. In deze tijd van polarisatie is het echter wel zaak om hier voortdurend aandacht voor te hebben. Doét iedereen ook echt mee, zoals we dat willen? Of zijn er inwoners, gezinnen, kinderen die moeite hebben om aan te haken?

22. * De opvang van nieuwkomers mag niet leiden tot achterstelling van onze inwoners. Dus bij woningtoewijzing geen voorrang voor statushouders/nieuwkomers.

- * We hebben extra aandacht voor de organisaties die de begeleiding verzorgen. Als de gemeente 'een plus' overhoudt aan de middelen, gaat een deel ervan naar de organisaties die daaraan hebben bijgedragen. (Vb. Salland helpt Oekraïne).

23. BurgerBelangen ziet het onderwijs als belangrijke partner om iedereen mee te laten doen.

Dat betekent:

- * In elke kern minimaal één basisschool.
- * Alle schoolgebouwen voldoen aan de huidige eisen van de tijd.
- * Bewegingsonderwijs in eigen dorp.
- * versterkte samenwerking met BSO's in de vorm van Kindcentra.

In de aanloop naar de verkiezingen voor de Tweede Kamer werd duidelijk: de kosten van de zorg stijgen (als er niets gebeurt) de komende jaren tot grote hoogte. De kans is groot dat Den Haag de komende jaren maatregelen neemt op de stijgende kosten te beteugelen.

Daar mag iedereen wat van vinden en er mee eens of oneens zijn. Als BurgerBelangen vinden we het onze verantwoordelijkheid om tijdig in te spelen op de

Uit recent onderzoek bleek dat 58% van de inwoners van Nederland op dit moment de zorg als 'niet goed' ervaart. Met de plannen van Den Haag wordt dat er de komende jaren niet beter op. Als gemeente moeten we daar tijdig op inspelen.

effecten van keuzes in Den Haag.

Daarbij zal 'de mate waarin' verschillen, maar de hoofdlijnen zullen zijn:

- Ouderen zullen langer thuis blijven wonen;
- Inwoners worden sneller ontslagen uit het ziekenhuis;
- Aanpassingen in het basispakket maakt dat inwoners vaker de kosten vanzelf zelf moeten dragen: niet iedereen kán dat.
- Consulten met zorgverleners worden vaker digitaal: niet iedereen is daar handig in.
- Een fysiek loket openen waar mensen met vragen terecht kunnen (bijvoorbeeld op afspraak of een keer per maand op een vaste tijd)

Als BurgerBelangen stappen we hier naar voren en gaan proactief aan de slag om te voorkomen dat de inwoners, de organisaties en de gemeente zelf verrast worden door het beleid uit Den Haag. Een aantal punten noemde we al in het overzicht van wat we gaan doen (ruimte om woningen aan te passen, mantelzorgondersteuning, dagopvang, vervoersondersteuning). Overigens moeten we als gemeente onze handen dichtknijpen met zowel het Deventer Ziekenhuis als het Zwolse Isala, die op verschillende manieren de zorg al decentraal aanbieden, met o.a. meerdere (bloed)prikposten binnen de gemeente.

Samen met hen en andere betrokken organisaties brengen we in beeld wat aanvullend nog nodig is, en maken daarbij gebruik van de inzichten uit het Integraal Zorgakkoord.

Actiepunten daarbij:

- Het aspect van preventie, o.a. door stimuleren en faciliteren van gezonde leefstijl (gezond eten, bewegen).
- Bevorderen digitale vaardigheden om zorg op afstand te kunnen ontvangen.
- Behoud van goede verbindingen met openbaar vervoer, zodat mensen ook met bus/trein eenvoudig bij een ziekenhuis of zorginstelling / huisartsenpraktijk kunnen komen.
- We maken ons sterk voor aanpassing van de busroutes, zodat deze haltes krijgen bij belangrijke zorgvoorzieningen als Deventer Ziekenhuis (kan nu alleen vanuit Heeten) en Isala Zwolle.
- En zolang dat niet kan: koester voorzieningen als het seniorenvervoer zoals Stichting Ouderenwerk (SOH).
- Samen met ervaringsdeskundige mantelzorgers opties uitwerken om mantelzorg(ers) te ondersteunen/waarderen.
- We zorgen ervoor dat inwoners die niet-digitaal vaardig zijn jaarlijks (via een fysieke gemeentegids, zie boven, punt 4) wordt gewezen op de activiteiten gericht op het vergroten van de digitale vaardigheden. Denk daarbij aan de ondersteuning via de Digitale Huiskamer in o.a. Raalte (Hartkamp en Schuilenburg), Marienheem en Luttenberg (Elckerlyc), en de digitale cafés in de bibliotheken.

24

5. Een gezonde economie, en onze portemonnee

Een gezonde economie is een van de kernvoorwaarden het realiseren van het doel en fijn te kunnen wonen, werken en vrijetijdsbesteding. De afgelopen jaren mocht BurgerBelangen de wethouder Economie leveren en dat heeft geleid tot mooie resultaten.

- Raalte is als gemeente stevig aangehaakt bij de Regio Zwolle, en profiteert mee van de RegioDeal, met belangrijke bijdragen aan o.a. de stationsomgeving. Wij vinden het belangrijk deze relaties te onderhouden én uit te bouwen.
- Centrumaanpak Raalte en Heino is in de afgelopen periode verder gebracht Er is fors geïnvesteerd in beide winkelcentra, wat goed is voor de lokale ondernemers en de inwoners.
- Voor Raalte-dorp geldt daarbij dat vastgoedeigenaren hun krachten gebundeld hebben, om het centrum verder te versterken. Ze hebben zelfs het initiatief genomen om een eigen budget (de Bedrijven Investerings Zone) te organiseren, met de inzet dat deze in 2026 operationeel zijn.

- Nieuwe economische agenda is in de maak.
- De ondernemersdienstverlening is op een goed peil. Economisch profiel voor Raalte is ontwikkeld. Economische visie met ondernemers ontwikkeld en samen ondertekend.

Kortom: Raalte zit op het gebied van de economie goed in de wedstrijd én in de lift. Voor 2026-2030 gaan we daarmee door.

Wat gaan we doen?

- We blijven volop inzetten op maatregelen rondom de N35, ook vanuit economisch belang.
- We blijven actief inzetten op versterking van de economische samenwerking met Regio/Kennispoort Zwolle. Daar gaan we mee door.
- Centrumplan 2^e fase wordt in 2026 gerealiseerd
- We helpen de Vastgoedeigenaren in Raalte centrum met de realisatie van de BIZ.
- Bij het inkoopbeleid blijven we focussen op de positie van lokale bedrijven en ZZP-ers.
- Samen met de ondernemersorganisaties en het ZZP-netwerk monitoren we actief de effecten van de verdergaande digitalisering op de concrete gevolgen voor werkgelegenheid, detailhandel, winkelbestanden et cetera. Door proactief vinger aan de pols te houden kunnen we snel reageren op bedreigingen, maar vooral ook tijdig kansen zien en daarop inspelen.
- Ontwikkeling nieuwe bedrijvenlocatie 15-30 ha. Dat is dringend nodig, er zijn nauwelijks nog uitgeefbare percelen. Ook in Heino en de buurtdorpen zorgen voor voldoende bedrijfsterreinen, passend bij de lokale vraag.
- Benut de groei/kansen om een kwalitatief goed centrum van Raalte te ontwikkelen. We starten het gesprek met Booijnk Raalte over de mogelijkheden tot bedrijfsverplaatsing.
- We blijven investeren in ondernemersdienstverlening met bedrijvencontactpersonen vanuit de gemeente.
- We staan positief tegenover de invoering van parkmanagement op onze bedrijventerreinen om het beheer te verbeteren. Samen met de ondernemersverenigingen gaan we de mogelijkheden onderzoeken.

25

Recreatie/toerisme

- We beschikken over mooie dorpscentra, groene wijken en een fantastisch buitengebied. Zonder te overdrijven is Salland een paradijs voor wandelaars en fietsers. Geen grootschalig, commercieel toerisme, maar gewoon een heel plezierige omgeving om vakanties en weekenden door te brengen. Eén minpuntje: we zijn er te bescheiden over. We dragen het te weinig uit. Wat BurgerBelangen betreft gooien we deze schroom van ons af.

*Prettig wonen is:
“Lekker kunnen wandelen en fietsen in ons mooie buitengebied. Ook voor inwoners met een beperking”*

* We gaan de gemeente als fiets- en wandelgemeente verder op de kaart zetten, en doen daar concrete voorstellen voor. Eén van de mogelijkheden daarbij is het aanbrengen van straatverlichting langs het Overijssel kanaal, zodat deze ook in de avonden benut kan worden als een veilige wandel- en fietsroute.

* Kansen liggen voor het oprapen, denk daarbij aan Raalte als sportgemeente, als startplek voor mountainbikers, educatieve routes langs agrarische bedrijven of typische wandelopties als de knapzakroute en de mogelijkheden die er zijn om iets met het Overijssels kanaal te doen (in combi met de MOK-



werfjes).

* Groen/blauwe kwaliteiten van het kanaal bij Raalte centrum gaan we benutten bij de centrumontwikkeling in het kader van de groeiopgave. Het kanaal verbinden met het centrum van Raalte.

* We blijven scherp op mogelijkheden om de MOK-werfjes in Raalte een nieuwe, toekomstgerichte en recreatieve/toeristische invulling te geven, passend bij de ligging aan het Overijssels Kanaal.

De agrarische sector

- Raalte is van oudsher een agrarische gemeente en dat heeft ons veel moois gebracht. De laatste jaren zien we dat -met name door Europese en Haagse regels- de boeren de ene morele domper na de andere krijgen. De basisboodschap vanuit Brussel en Den Haag lijkt vaak te zijn dat er geen toekomst mag of zal zijn voor de agrarische sector. Wij zijn ervan overtuigd dat de agrarische sector (zoals wij dat in Salland kennen) cruciaal is voor onze toekomst.
- Als boeren vanwege autonome ontwikkelingen besluiten te stoppen met hun bedrijf, dan vinden ze in ons een constructieve partner om dat te faciliteren (Erven in beweging), maar we zijn er vooral óók voor de blijvende boeren. Samen met hen gaan we in gesprek over de innovaties in de sector, over verduurzaming, over de natuur inclusieve landbouw en andersom: landbouw inclusieve natuur. Boeren moeten de kans, het vertrouwen én de mogelijkheden krijgen om door te gaan op de weg die al lang is ingeslagen: de weg naar een duurzame toekomst.
- Stoppende boeren helpen we met goede herbestemmingen van de gebouwen. Dat hebben we de afgelopen jaren gedaan, en blijven we doen. We volgen de ontwikkelingen in en besluiten van Den Haag op de voet, en zorgen ervoor de lokale regelingen hierop zijn afgestemd.
- Als bedrijven willen uitbreiden, dan beoordelen we dat op basis van feiten, en niet op basis van beelden of stemmingmakerij. We laten ons bij initiatieven leiden door vragen zoals: Wat is het effect op dierwelzijn, belasting op omgeving (uitstoot), is er sprake van verduurzaming, past het in de omgeving. En we gebruiken het nuchtere boerenverstand.
- Wij beschermen ons karakteristieke landschap/buitengebied.
- Wij blijven achter de agrarische sector/ onze boeren staan!

26

Economie en duurzaamheid

De afgelopen jaren hebben bedrijven fors geïnvesteerd in verduurzaming, omdat het wel móest en omdat de drive er was.

Het móest vanwege hoge energielasten en schaarste op het net.

En de drive was er omdat iedereen inziet dat het ook voor de toekomst noodzakelijk is, én kansen biedt.

We gaan de bereikbaarheid-per-fiets van onze centra versterken (Fietsbeleidsplan). We zitten in op versnelde ontwikkeling F35.

De lijn die we de afgelopen jaren hebben aangehouden was de lijn van stimuleren en faciliteren. Die lijn houden we aan.

6. Een kleine, efficiënte, servicegerichte gemeente, met lage lasten.

BurgerBelangen staat voor financieel gedegen beleid: structureel zuinig, met altijd ruimte voor wat extra's. De gemeente moet voldoende reserves (spek-op-de-botten) hebben om in te springen op kansen en tegenvallers te kunnen opvangen, zonder telkens de lasten te moeten verhogen.

Raalte als financieel gezonde gemeente

Het huishoudboekje van de gemeente ziet er goed uit. De forse daling van de reserves in de periode 2010-2018 is afgeremd, de stijging van de woonlasten is afgevlakt. De afgelopen vier jaar hebben we (i.t.t. veel andere gemeenten) de woonlasten op hetzelfde niveau kunnen houden!! De begroting is sluitend, de risico's zijn afgedekt met reserves. Geen vuiltje aan de lucht zou je zeggen, maar dat klopt niet!

*Prettig wonen is:
"Weten dat de gemeente het huishoudboekje op orde heeft, en je als inwoner niet te veel betaalt"*

Er zijn twee grote aandachtspunten:

- * We moeten rekening blijven houden met investeringen, waarvan de hoogte nog ongewis is.
- * Wij vinden dat de gemeente middelen opzij moet zetten om snel te kunnen acteren als de kans zich voordoet om Booijnk te verplaatsen, om oplossingen voor Kruispunt Bos of de aanpassingen bij Marienheem te versnellen. Hiervoor hebben een dynamische investeringsreserve ingesteld. Het is cruciaal dat deze lijn wordt doorgezet. Sommige partijen willen deze reserve graag opheffen, om meer geld uit te geven. Wil je borgen dat de extra fietsverbinding bij kruispunt Bos er komt, en middelen voor bedrijfsverplaatsing dan is een stem op BurgerBelangen noodzakelijk.

Bron: Waar staat je Gemeente 2025:
"48% van de respondenten heeft vertrouwen in de manier waarop de gemeente Raalte wordt bestuurd. In vergelijkbare gemeenten is dat 22%."

Ambtelijke organisatie en huisvesting gemeentehuis

Als BurgerBelangen kiezen we voor een efficiënte, transparante en wendbare organisatie, met een goede balans tussen ambities, taken én middelen. Service- en dienstverlening zijn wezenlijke onderdelen van de kerntaken, waarbij ook hier geldt: de inwoners centraal. Dat wil ook zeggen: een goede balans tussen de digitalisering en het meenemen van de inwoners, die niet digitaal vaardig zijn.

Het gemeentehuis als werk- ón ontmoetingsplek:

In de aanloop naar de vorige verkiezingen schreven we: *"Na jaren van praten gaan we in 2022 doorpakken als het gaat om de huisvesting. De huidige indeling is niet efficiënt, er is forse overcapaciteit en de klimaatregeling is – arbotechnisch gezien- niet goed. Het wordt tijd daar knopen in door te hakken. Medewerkers hebben recht op een goede werkplek."*

*Prettig wonen is ook:
"Een persoonlijke benadering op het gemeentehuis".*

Kort na de verkiezingen van 2022 bleek dat het voormalige college broddelwerk had geleverd als het gaat om de kosten die daarbij gemoeid zijn: belangrijke kosten waren niet meegenomen; het huiswerk moest opnieuw. Om te voorkomen dat er geld (gemeenschaps-)over de balk zou worden gegooid, zijn alle opties op een rij gezet: van 'alleen een likje verf' tot 'nieuwbouw'.

Dat heeft geleid tot twee belangrijke resultaten:

- *alle opties zijn scherp in beeld, waardoor het huiswerk klaar is.

*Prettig wonen is:
"Weten, dat als je met de gemeente te maken krijgt, alles een beetje vlot verloopt"*

*het huidige gemeentehuis is in 2024 en 2025 stevig opgeknapt en kan daardoor zeker weer 6-8 jaar mee. Voor BurgerBelangen is nieuwbouw en verplaatsing is dus niet aan de orde.

“We hebben er niet voor niets meer dan 800K ingestoken in het huidige gemeentehuis. Wij steken nu eerst alle energie in het ondersteunen van onze vrijwilligers, in het bouwen van tuinen en het opknappen van straten en wijken”.

We willen ook het gemeentehuis de komende jaren nadrukkelijker een onderdeel van samenleving wordt. Zowel letterlijk/fysiek als functioneel. Het gemeentehuis als plek voor presentaties of voor vergaderingen van (besturen van) verenigingen/evenementen, met als visie: het gemeentehuis is het huis van de gemeente.

Met die visie vervolgen we het ingezette traject, en toetsen de vervolgstappen aan de visie van onze inwoners: wij zijn er voor hen. We vinden dat de raadszaal centraal in het centrum moet blijven. Alles om service hoog, en lasten laag te houden.

Het gaat BurgerBelangen in het gesprek over het gemeentehuis niet alleen om geld. Het gaat ook om bereikbaarheid, de centrale ligging en de functie in de samenleving.

Bovendien: we hebben nét 800K geïnvesteerd in het huidige gemeentehuis. Deze gaat weer jaren mee. De komende jaren stoppen we ons geld en energie liever om onze clubs en evenementen te ondersteunen en in het opknappen van wegen en wijken.

De gemeente als aanspreekpunt voor alle overheidstaken.

De gemeente kent tal van regelingen waar inwoners gebruik van kunnen maken. Die zijn er op het gebied van zowel duurzaamheid en vergunningen als sociale voorzieningen. Nog te vaak komt het voor dat er geen gebruik van wordt gemaakt, simpelweg omdat men er geen weet van heeft. Een jaarlijks een huis-aan-huis gids zou dit tekort aan kennis fors kunnen verminderen. Wij zorgen dat de gemeentegids weer terugkomt, en we doen dat samen met lokale organisaties.

Dus: Raalte als toegankelijke gemeente, met een centraal gelegen, goed bereikbaar gemeentehuis, ook voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

Wij willen een gemeente die naar je luistert en snel schakelt.

- Direct contact, minder bureaucratie.
- Meer gebruik van slimme technologie, maar altijd met oog voor de mens.
- Politiek zonder poeha: zichtbaar, bereikbaar en midden in de samenleving.
- Minder dure rapporten, meer gezond boerenverstand.

Als de lantaarnpaal stuk is, waar moet je dan zijn? Of als de verlichting in Lierderholthuis het al weken niet meer doet? Of als de fietsroute niet goed loopt? Of je last hebt van een wespennest... Tja, we hebben het in Nederland knap ingewikkeld gemaakt. Wij vinden: Dat mag niet het probleem van de inwoners zijn. Wij willen dat inwoners bij klachten of vragen terecht kunnen bij één plek: de gemeente.

De gemeente en AI

Met de huidige opkomst van AI er een flinke efficiëntieslag in de interne organisatie te behalen. Nu worden veel bureaus ingehuurd om rapporten te schrijven. Ieder document ziet er anders uit. Als dat gestandaardiseerd wordt, met heldere richtlijnen van hoe je beleid schrijft, kun je de eigen medewerkers laten samenwerken met AI om zo zelf veel sneller tot stukken te komen, zonder afhankelijk te zijn van externe bureaus.

Wij gaan daarmee aan slag! We laten AI interne processen analyseren, en zetten AI in op alle plekken waar dat veilig kan.

We gaan AI inzetten:

- als instrument om efficiënter te werken,
- als instrument om inzet onderzoeksbureaus terug te dringen.
- als instrument om besparingen op gemeentelijke organisatie te realiseren.

“AI kan leiden tot een kleinere of efficiëntere gemeentelijke organisatie, vooral in administratieve en klantgerichte processen. Potentieel besparingsbereik: 5–15% op totale personele omvang, of 20–40% op specifieke taken met een hoge mate van herhaling.”

Belangrijke kanttekening: de kerntaak van alle ambtenaren is en blijft om brug te slaan met onze inwoners. De resultaten van het werken met AI moeten dus ingebracht worden in het overleg mét de inwoners, en niet op zichzelf gaan staan.

Een deel van de besparing die gerealiseerd kan worden door de inzet van AI kan ook weer ingezet worden in het versterken van het contact met de inwoners.

Samengevat: Komende vier jaar:

- Lasten op huidige niveau
- Reserves beschikbaar houden voor versnelling Knooppunt Raalte, omleiding N35 bij Mariënheem en aansluiting 't Fiester, bedrijfsverplaatsingen.
- Reductie op kosten totale gemeentelijke organisatie d.m.v. inzet mogelijkheden AI.
- We gaan, vanuit het huidige, opgeknapte gemeentehuis, door met terugdringen van (energie-) kosten. Op gebied van duurzaamheid (circulariteit en verlaging verbruik) geven we het goede voorbeeld.
- We gaan niet bezuinigen op de kosten van (jeugd-)zorg.
- We gaan slim inzetten op verhoging van de dienstverlening aan de inwoners.
- We gaan extra inzetten op versterking van onze sociale infrastructuur. De afgelopen periode hebben we de hoge OZB-tarieven voor maatschappelijke organisaties rechtgezet. Hetzelfde gaan we doen met de leges: als vrijwilligers zich inzetten voor al die waardevolle evenementen, dan gaan we dat als gemeente niet ontmoedigen met hoge leges.

7. De N35: Marienheem, Knooppunt Raalte en de afslag naar Ommen

Is er één dossier dat dikker en veelomvattender is dan dat van de N35? Nee dus. De afgelopen jaren hebben we als BurgerBelangen dit dossier onder onze hoede gehad. En ondanks dat we een aantal belangrijke stappen hebben kunnen zetten, kunnen en willen we niet tevreden zijn.

Stappen die we hebben gezet:

- Met Rijkswaterstaat afspraken gemaakt over bevordering veiligheid tussen Heino en Zwolle, door afritten op te gaan heffen en rijbanen te scheiden.
- De MIRT-verkenning is afgerond zodat het huiswerk qua tekenproces klaar is.
- De greep (door de minister) in het budget voor de N35 is teruggedraaid.
- De middelen voor Kruispunt Bos zijn verhoogd.
- We hebben ambtelijke capaciteit beschikbaar gemaakt om Rijkswaterstaat te helpen.
- We hebben ervoor gezorgd dat de beloofde extra fietsverbinding bij Kruispunt Raalte in de ontwerpen staat. Er is budget gereserveerd voor die fietsverbinding.
- We zaten en zitten bovenop roodlichtcamera's bij Kruispunt Bos, om de fietsoversteek veiliger te maken.
- Akkoord bereikt met bewoners rondom kruispunt Bos over verplaatsing woning: onteigeningsprocedures zijn hiermee voorkomen.

Wat hebben we ook gemerkt:

Als gemeente zijn we geweldig afhankelijk van het Rijk (eigenaar van de N35) en de provincie (projectleiding Kruispunt Bos). En we ervaren continu: voor het Rijk (lees: Rijkswaterstaat) heeft de N35 geen prioriteit. Om daaraan toe te voegen: de provincie doet dat wél! En de collega gemeenten doen dat ook. En chapeau voor de verkeerscommissie van PB Mariënheem voor hun nooit aflatende inzet.

30

Wat gaan we de komende jaren doen?

- We blijven er aan trekken!! Rijkswaterstaat moet leveren!
- We trekken hierin samen op met de provincie en de Regio Zwolle en Twente!
- We blijven druk zetten op de instanties voor roodlichtcamera's.
- We blijven vasthouden aan de afspraak van de extra fietsverbinding.
- En we gaan inzetten op tijdelijke maatregelen om de veiligheid te borgen.
- De N35 zal Raalte-dorp nog tot in lengte van jaren in tweeën delen: Raalte-Noord en Raalte-Centrum/Zuid.

Samen met inwoners van Raalte-Noord gaan we een plan opstellen om het hele spoorzone gebied een kwaliteitsimpuls te geven. Met wandelpaden? Speeltoestellen? Beweegvelden?

- Pluktuin? Graag zetten we samen met de inwoners van Noord de opties op een rij, om een mooie, groene invulling te geven aan de spoorzone. De hoogteverschillen die er nu zijn, vertalen we naar kansen voor de groene invulling.
- Via de verkeersagenda pakken we alle punten waar sprake is van sluipverkeer één voor één aan, gericht op het veilig maken voor fietsers. Denk daarbij aan Bendijksweg, Hogebroeksweg, Stobbenbroekerweg en Hondemotsweg.
- We trekken jaarlijks € 250.000 extra uit voor fietsverbindingen en versterking fietsgebruik.
- Betere fietsverbindingen naar onder andere Nieuw Heeten.
- Verkeerssituatie Raalte Noord, koppelen aan woningbouw.



BurgerBelangen:
"Rondweg Mariënheem en Kruispunt Bos blijven topprioriteit!"

8. Onze identiteit, cultuur, erfgoed en tradities.

Regelmatig is in onze gemeente te horen dat we het jammer vinden dat er zoveel mooie dingen zijn verdwenen. De ene keer gaat het over voormalige karakteristieke panden. Een andere keer over tradities. En nee, u hoeft niet bang zijn dat we gaan pleiten voor 'vroegguh was alles beter', want dat was het niet. U hoeft ook niet bang te zijn dat we van elke scheve schuur een monument willen maken. Wij zijn immers groot voorstander van een toekomstgerichte gemeente Raalte, die zich voortdurend ontwikkelt en inspeelt op kansen die zich aandienen.

*Onze kracht ligt in wie we zijn:
nuchter, sociaal en trots op
Salland.*

Maar laten we ook trots zijn op de stille getuigen van bouwstijlen, de kokhuussies, onze streektaal, het kruudmoes, de dorpsfeesten, carbidschieten, foekepotten, de paasvuren en ons karakteristiek buitengebied met grazende koeien. We kennen ook jonge tradities zoals de wandelvierdaagsen, de eindexamen-gala-avonden en jongerenketen.

Wij zijn trots op onze geschiedenis en erfgoed en zetten dat om in daden:

Wat gaan we doen:

- We staan voor het behoud van paasvuren,
- En behoud van onze streektaal
- Actualiseren lijst monumentale panden
- We geven invulling aan de karakteristieke panden (o.a. de MOK-werfjes).
- Visueel maken van de Burcht van Ramelo
- We blijven de initiatieven in Broekland, Luttenberg, Heeten, Nieuw-Heeten en Mariënheem steunen om de kerkgebouwen een nieuwe invulling te geven die past bij het dorp.



31

Dialect/streektaal.

BurgerBelangen heeft het initiatief genomen om ieder jaar in de (dialect-)maand maart altijd een raadsvergadering in het dialect te houden. Dat zetten we voort.

Naar voorbeeld van bijvoorbeeld Maastricht gaan we straatnaamborden aanvullen met de naam zoals deze vroeger en/of in het dialect wordt uitgesproken. Uiteraard maken we daarbij graag gebruik van de kennis van de historische verenigingen binnen de gemeente.

9. Duurzaamheid en energietransitie

De lezer heeft het gemerkt: bij alle eerder genoemde thema is waar mogelijk ingegaan op het thema Duurzaamheid. En dat is niet voor niets. Duurzaamheid is géén losstaand onderwerp. Duurzaamheid zit in vrijwel alles. Zo hebben we dat de afgelopen jaren ook opgepakt en is dat, terwijl er intussen ook veel uitvoerend werk is verzet, hard gewerkt aan duurzaamheid.

Wat hebben we uitvoerend gedaan?

- De afgelopen jaren hielpen we enkele honderden gezinnen om de gasrekening omlaag te brengen, werd Raalte regionaal koploper bij de aanleg van zonnepanelen op daken, kregen 20 accommodatie zoals Nicolaaskerk Heino, Blekkerhoek Raalte, ROHDA, SV Raalte en vele anderen een flinke boost bij het verduurzamen.
- Nagenoeg al het gemeentelijk vastgoed heeft inmiddels label A.
- 57,4% van de woningen van SallandWonen heeft label A of beter (mede als resultaat Prestatieafspraken)
- Sprintsessie voor ondernemers gefaciliteerd;
- Sinds 2020 zijn er 670 nieuwbouwwoningen bij gekomen, deze zijn gasloos.
- Duurzaamheidsleningen verstrekt
- Project Warmte voor elkaar
- Scholen verduurzaamd.
- Ruimhartige subsidieregeling voor verenigingen met eigen accommodatie
- De (uit vorige periode) doorlopende trajecten voor zonneparken zijn voorzien van hoge eisen qua landschappelijke inpassing.
- Bibliotheek Heino verduurzaamd.
- Kleine zonneveld bij Lierderholthuis mogelijk gemaakt.
- Zonnepanelen op Rekoplas.
- Gemeentehuis opgeknapt en verduurzaamd.
- Ruimte geboden voor erfwindmolens bij boerenbedrijven.
- Eerste vergunning voor mestvergister (groen gas) is afgegeven.
- En voorkomen dat er clusters met windturbines in onze gemeente komen, waardoor draagvlak voor de energietransitie in gevaar zou komen.

Raalte is koploper zon-op-dak

(stand t/m 2024):

Raalte	: 36%
In Olst-Wijhe	: 32%
Hellendoorn	: 29%
Ommen	: 26%
Zwolle	: 33%
Deventer	: 24%
Dalfsen	: 31%

Bron: www.zonnedakje.nl

32

*Prettig wonen is:
"Groene wijken met ruimte om
te spelen"*

Wat gaan we doen? Koploper in realistisch groen!

We blijven ons onverminderd inzetten voor duurzaamheid en vergroening op een manier die bij Raalte past. Landelijk leidt duurzaamheid en klimaat soms tot polariserende discussies: Wij doen daar niet aan mee.

Onze **stimulerende en faciliterende** houding zetten we door.

- Wij kiezen voor extra inzet op zon-op-dak, en op kleine, inpasbare zonnenvelden (naar voorbeeld Heeten/Endona).

Zon-op-dak? doen!

Alle gebouwen binnen de gemeente Raalte hebben samen een oppervlakte van circa 225 hectare. 35% van de bedrijfsgebouwen is bouwkundig geschikt voor zonnepanelen. Bij 60% geschiktheid van daken van huizen is het potentieel aan op te wekken zonne-energie 144,9 GWh.

- We zoeken naar meer mogelijkheden voor zonnepanelen bovenop bijv. parkeerplaatsen. We beginnen bij het Tijenraan. Wijkaccu's. Bedrijven verleiden om hun experimenten in onze gemeente te doen
- We komen onze afspraken na: minimaal 100Gwh opwekken in 2030. Jazeker: minimaal!
- We faciliteren Duurzaam Mariënheem, Duurzaam Heino, Energiek Broekland en Duurzaam Luttenberg in hun activiteiten. Zij zijn onze gesprekspartners voor het realiseren van activiteiten in de buurtdorpen.
- We stimuleren zonnepanelen op plekken waar de ruimte dat toelaat en je er geen last van hebt. Zoals boven parkeerplaatsen, zodat in de zomer je auto ook nog eens lekker koel blijft.
- We stimuleren en faciliteren samenwerkingsverbanden tussen ondernemers om samenwerkingen (bijv. op industrieterreinen) aan te gaan om netcongestie te verminderen, zodat groei van ondernemers ook in de toekomst mogelijk blijft, en de bedrijven minder afhankelijk zijn van de aansluiting op het stroomnet.
- Wij geloven in 'duurzaam zonder dwang'. Samen werken aan energie-oplossingen die passen bij onze mooie omgeving.
- Erfwindmolens mogen, klein en passend, om agrarische bedrijven te verduurzamen en het netwerk te ontlasten.
- Meer groen in de wijk, van bomen tot plantsoenen.
- Blijven investeren in isolatie en hulp van energiecoaches, zodat iedereen kan besparen op de energierekening.
- Wij prijzen ons gelukkig met de rol van Endona in Heeten, als voorbeeld hoe op haalbare schaal en met aandacht voor draagvlak kleine zonnevelden in het landschap ingepast kunnen worden. Wij zetten in op verdere uitrol van dit concept, waarbij we inzetten op combinaties



*Links : luchtfoto van een gemiddeld dorp in Nederland. Rechts: luchtfoto van Raalte..
Alle reden om extra in te zetten op vergroening van onze dorpen, en niet alles vol te bouwen.*

met het plaatsen van accu's, waarmee de doorgifte van zonne-energie gereguleerd kan worden.

- Met de opkomst van elektrische auto zal de vraag naar openbare laadpalen stijgen. Met name voor de oudere wijken, waar relatief weinig parkeerruimte is en veel inwoners geen eigen oprit hebben, wordt dat een flinke uitdaging. Reden te meer om daar zo spoedig mogelijk mee te beginnen. We trekken daar extra middelen voor uit.

- Onder het motto Practice what you preach moet de gemeente meer het goede voorbeeld geven, door zichtbare actie te laten zien op de energietransitie. Voorbeeld: de gemeentelijke voertuigen elektrisch laten rijden ook als dat iets meer kost. Extra laadpalen, ook als de vraag er nog niet is.
- Niet top-down is leidend, maar onze inwoners.
- We zien het helaas te vaak. Visies en regels die vanuit Brussel of Den Haag op het bordje van gemeenten terecht komen. Gevalletjes 'red-oe-d'r-met'. We zien dat ook in de duurzaamheidsdiscussie: daar waar Den Haag faalt, wordt de bal bij de gemeente neergelegd.

En da's prima..., we doen het dan ook op ónze manier, en sluiten we aan bij onze inwoners.

- Als gemeente prijzen we ons gelukkig met de vele dorps- en bewonersinitiatieven zoals we die in onze dorpen doen. Dát zijn de plekken waar het praten wordt omgezet in daden. De komende jaren blijven we deze initiatieven met raad en (vooral) daad steunen.
- We versterken de slagkracht voor Groen, samen doen. Een van de mooiste kenmerken van de Sallandse mentaliteit is dat we van aanpakken houden. En van groen. Liever een boom planten, dan vergaderen over ontbossing in het Amazonegebied. De mooie voorbeelden liggen voor het oprapen (Stationsstraat-Raalte, Almeloseweg, Dorpsboomgaard Heino, Beleeftuin De Hartkamp, de compostbrigade, egelsnelweg Luttenberg, vlinderborden, nestkasten tegen eikenprocessierups, de bermmengsels, de opkomende pluktuinen et cetera. Laten we vooral ook trots zijn op wat inwoners al doen. En dat uitbouwen.
- We continueren de afgesproken basisprincipes t.a.v. de warmtetransitie, langs drie: 1. het isoleren van woningen en bedrijfspanden, 2. Maatwerk-oplossingen en 3. Het delen van kennis. We volgen de landelijke ontwikkelingen (en regelingen) op de voet en vertalen die naar kansen voor onze inwoners. We gaan inventariseren waar we hen mee kunnen helpen, en passen onze subsidieregelingen daar op aan. We zijn terughoudend als het gaat om het deelnemen aan provinciale warmtenetten, zolang niet duidelijk is wat dit betekent voor onze inwoners.

Bezorgd.

"Ik ben helemaal niet tegen duurzaamheid en zo, maar.... " en dan volgt vaak een betoog waaruit blijkt dat veel mensen bezorgd zijn over de extreme ideeën die over tafel gaan.

Uit eerder onderzoek (o.a. het BurgerPanel) blijkt dat 77% van onze inwoners niet overtuigd is of twijfelt over de noodzaak om 'van-het-gas-af' te moeten. 83% maakt zich zorgen over de kosten. 59% heeft geen goed idee over wat het voor hen betekent!

Tijdens een recent onderzoek via het BurgerPanel bleek een broos draagvlak. Dit is een realiteit die we nooit uit het oog mogen verliezen. Wij vinden dat de stem én zorgen van deze inwoners óók gehoord moeten worden. Zonder draagvlak geen duurzaam resultaat.

10: Terug bij waar het altijd ook begint: onze inwoners centraal

Tot slot gaan we nog even weer terug naar waar het mee begon, en waar de lokale politiek altijd mee zou moeten beginnen: hoe kunnen wij onze rol als volksvertegenwoordigers het beste invullen. Hoe zorgen we ervoor dat inwoners niet afhaken en/of zich gaan afzetten tégen de overheid/politiek. Wij zetten onze inwoners op de eerste plaats: samen kom je verder!

Wij doen dat door:

- benaderbaar en aanspreekbaar te zijn voor onze inwoners, en we verwachten dat de gemeente (ambtelijke organisatie) dat ook doet;
- We betrekken onze adviesraden/stakeholders (Sociaal Domein, gehandicaptenadviesraad, ouderenbonden) bij nieuwe ontwikkelingen.
- De ruimte om bij vergaderingen (Rond de Tafel) in te spreken ongedwongener te maken;
- Regelmatig gebruik te maken van het BurgerPanel en Digipanel.
- Raadgevend referendum in te voeren. Als partij vinden we onze kerntaak om onze inwoners een stem te geven. We doen dat door bereikbaar te zijn, en bijvoorbeeld met ons BurgerPanel. Wij blijven ons inzetten om het referendum nog aan het palet aan mogelijkheden toe te voegen.

Joa, joa, is NEE

De gemeenteraad heeft drie belangrijke taken: inwoners vertegenwoordigen, kaders stellen, en de uitvoering controleren.

Steeds vaker zien we dat de bij het onderdeel volksvertegenwoordiging wordt gekeken naar de uitkomsten van werkgroepen of inspraakavonden, waar een handvol belanghebbenden het hoogste woord voeren. Veel inwoners zijn niet opgewassen tegen dominante sprekers.

Wij vinden het belangrijk om juist naar deze mensen te luisteren. Bij een kop koffie, aan de keukentafel. Waarbij we weten: "Joa, joa", is NEE. Dat moet ook gehoord worden.

Slotwoord

35

U hebt het gemerkt: het is een heel verhaal geworden. Maar in deze tijd waarin veel inwoners de politiek niet meer vertrouwen vanwege 'de mooie praatjes' en vage verhalen, kiezen wij ervoor om gericht en concreet te zijn. U moet weten waar we voor staan en wat we met uw stem doen.

Overigens: mocht u een bepaald onderwerp missen of een specifiek knelpunt onder onze aandacht willen brengen: schroom niet om ons te benaderen. Dat mag naar aanleiding van dit programma, maar ook na de verkiezingen op 18 maart 2026. Ons devies blijft immers: we zijn er voor u.

En last but not least: laten we niet vergeten dat we, ondanks alle genoemde actiepunten, gewoon in een prima gemeente wonen. Een gemeente om trots op te zijn. Wij willen dat gevoel van trots vasthouden, versterken en uitdragen.

Qua stijl gaan we door op de wijze die u van ons kent: horen wat er speelt onder onze inwoners, luisteren naar zowel goede ideeën als de zorgen die er zijn, op locatie gaan kijken om een goed beeld te krijgen en vervolgens: aan de slag. Horen. Zien. Doorpakken.

Ben Nijboer, Michel Brinkhuis, Sylvia van de Heide, Bert Terlouw, Breun Breunissen, Marcel Schutte, Dirk-Jan Slotman, Annemiek Maas, Savannah Clark, Bram Kanters, Feras Saloum, Joost Groote Schaarsberg, Jan Stempher, Martijn Heuven, Peter van Savoyen, Henny Lammers, Pascal Geerts, Johan Schotman, Lynn Groot Beumer-Kolkman, Barbara Linthorst, Joris Bongertman, Maria Schrijver, Luuk Haverkamp, Dinette Geerts, Diny Vloedgraven, Ronald Nijboer, Andrea Kleinherenbrink, Theo Rijkhoff, Wilfred Eikelboom, Taco Reimert, Hans Lozeman, Annemarie Snijders, Inge Pijnacker, Harry Kloppenberg, Wout Hofhuis, Jan Hekkert, Wouter Koning, Stephan Oostewechel, Roelof Bisschop.

Maart 2026